SKLEPNI PREDLOGI GENERALNE PRAVOBRANILKE VERICE TRSTENJAK, predstavljeni 2. aprila 2009 [1]

Kazalo

I – Uvod . . . . . I - 7890

II – Pravni okvir . . . . . I - 7890

A – Zaščita živali med prevozom . . . . . I - 7890

1. Direktiva 91/628 . . . . . I - 7891

2. Uredba 1/2005 . . . . . I - 7897

B – Zaščita živali pri zakolu . . . . . I - 7903

III – Predhodni postopek in tožba Komisije . . . . . I - 7904

IV – Postopek pred Sodiščem . . . . . I - 7907

V – Presoja generalne pravobranilke . . . . . I - 7907

A – Uvod . . . . . I - 7907

B – Analiza tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali med prevozom . . . . . I - 7909

1. Uvodno o dopustnosti . . . . . I - 7909

2. Tožbeni razlog, ki se nanaša na identifikacijo in dovoljenja prevoznikov . . . I - 7910

a) Trditve strank . . . . . I - 7910

b) Dopustnost . . . . . I - 7911

i) Identifikacija prevoznikov . . . . . I - 7911

ii) Dovoljenja prevoznikov . . . . . I - 7912

1 — Jezik izvirnika: slovenščina.

c) Pravna presoja . . . . . I - 7913

i) Identifikacija prevoznikov . . . . . I - 7914

ii) Dovoljenja prevoznikov . . . . . I - 7916

d) Rezultat analize . . . . . I - 7917

3. Tožbeni razlog, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti . . . . . I - 7918

a) Trditve strank . . . . . I - 7918

b) Dopustnost . . . . . I - 7919

c) Pravna presoja . . . . . I - 7921

d) Rezultat analize . . . . . I - 7925

4. Tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoj počivališč v pristaniščih . . . . . I - 7925

a) Trditve strank . . . . . I - 7925

b) Dopustnost . . . . . I - 7926

c) Pravna presoja . . . . . I - 7927

d) Rezultat analize . . . . . I - 7930

5. Tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi . . . . . I - 7930

a) Trditve strank . . . . . I - 7930

b) Dopustnost . . . . . I - 7931

c) Pravna presoja . . . . . I - 7933

d) Rezultat analize . . . . . I - 7935

6. Tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadostne sankcije pri ponavljajočih se kršitvah predpisov o zaščiti živali . . . . . I - 7936

a) Trditve strank . . . . . I - 7936

b) Dopustnost . . . . . I - 7936

c) Pravna presoja . . . . . I - 7938

d) Rezultat analize . . . . . I - 7939

7. Rezultat analize tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali med prevozom . . I - 7940

C – Analiza tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali pri zakolu . . . . . I - 7940

1. Uvod . . . . . I - 7940

2. Tožbeni razlog, ki se nanaša na omamljanje živali med zakolom . . . . . I - 7940

a) Trditve strank . . . . . I - 7940

b) Pravna presoja . . . . . I - 7941

c) Rezultat analize . . . . . I - 7945

3. Tožbeni razlog, ki se nanaša na zagotovitev potrebnih inšpekcij in nadzorov v klavnicah . . . . . I - 7945

a) Trditve strank . . . . . I - 7945

b) Pravna presoja . . . . . I - 7946

c) Rezultat analize . . . . . I - 7947

4. Rezultat analize tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali pri zakolu . . . . . I - 7947

D – Stroški . . . . . I - 7948

VI – Predlog . . . . . I - 7948

I – Uvod

1. V obravnavani zadevi Komisija s tožbo na podlagi člena 226 ES Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Helenska republika ni izpolnila nekaterih obveznosti iz zakonodaje Skupnosti s področja zaščite živali pri prevozu in zakolu, natančneje, iz Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS (v nadaljevanju: Direktiva 91/628),[2] iz Uredbe Sveta (ES) št. 1/2005 z dne 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/ES ter Uredbe (ES) 1255/97 (v nadaljevanju: Uredba 1/2005)[3] ter iz Direktive Sveta 93/119/ES z dne 22. decembra 1993 o zaščiti živali pri zakolu ali usmrtitvi (v nadaljevanju: Direktiva 93/119)[4].

2. Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti Helenske republike v zvezi z dovoljenji za prevoz živali, nadzorom nad načrti poti, zagotovitvijo počivališč za živali v pristaniščih, nadzorom nad prevoznimi sredstvi in živalmi, zagotovitvijo učinkovitih sankcij pri ponavljajočih se kršitvah zakonodaje, nepravilnosti pri omamljanju živali med zakolom ter neobstoj potrebnih inšpekcij in nadzora v klavnicah. Komisija te neizpolnitve obveznosti dokazuje s sklicevanjem na ugotovitve v misijah, ki jih je med letoma 2002 in 2006 v Helenski republiki opravil Urad za prehrano in veterinarstvo Generalnega direktorata za zdravje in potrošnike pri Evropski komisiji (v nadaljevanju: UPV).

II – Pravni okvir

A – *Zaščita živali med prevozom*

3. Zaščito živali med prevozom na ravni Skupnosti ureja Direktiva 91/628. Ta je bila z dnem 5. januarja 2007 razveljavljena z Uredbo 1/2005.

2 — UL L 340, 11.12.1991, str. 17.
3 — UL L 3, 5.1.2005, str. 1.
4 — UL L 340, 31.12.1993, str. 21.

1. Direktiva 91/628

4. Člen 5(A)(1) in (2) Direktive 91/628 določa:

„A. Države članice zagotovijo, da:

1. vsak prevoznik:

(a) je:

(i) registriran tako, da lahko pristojni organ hitro identificira to osebo, če ne izpolnjuje zahtev te direktive;

(ii) zajet v dovoljenje, veljavno za vse prevoze vretenčarjev, ki se opravljajo na enem od ozemelj iz Priloge I k Direktivi 90/675/EGS, izdano pri pristojnem organu države članice, v kateri je registrirana dejavnost ali, če gre za podjetje ustanovljeno v tretji državi, ki ga izda pristojni organ države članice Unije na podlagi pisne izjave osebe, odgovorne za prevozno podjetje, da bo izpolnjevala zahteve veljavne veterinarske zakonodaje Skupnosti.

[…]

2. prevoznik:

[…]

(b) za živali iz člena 1(1)(a), s katerimi se bo trgovalo med državami članicami ali bodo izvožene v tretje države, in v primerih, kadar čas na poti presega osem ur, pripravi načrt poti v skladu z vzorcem iz poglavja VIII Priloge, ki

bo med prevozom priložen zdravstvenemu spričevalu, in navede tudi počivališča in točke pretovarjanja.

[…]“

5. Člen 8 Direktive 91/628 določa:

[…]

(d) zagotavlja, da:

„Države članice zagotovijo, da v skladu z načeli in pravili nadzora, določenega v Direktivi 90/425/EGS, pristojni organi preverjajo skladnost z zahtevami te direktive, tako da opravljajo nediskriminatorne preglede:

(i) je izvirnik načrta poti iz točke (b)

(a) prevoznih sredstev in živali med prevozom po cesti;

— ustrezno izdelan in so ga ob ustreznem času izpolnile ustrezne osebe,

(b) prevoznih sredstev in živali, ki prispejo v namembni kraj;

— je priložen zdravstvenemu spričevalu, ki spremlja pošiljko med potjo;

(c) prevoznih sredstev in živali na trgih, krajih odhoda, počivališčih in točkah pretovarjanja;

(d) podatkov na spremnih dokumentih.

Takšne preglede je treba opraviti na ustreznem vzorcu živali, ki se vsako leto prevažajo znotraj posamezne države članice, in se lahko opravijo istočasno s pregledi v druge namene.

Pristojni organ vsake države članice predloži Komisiji letno poročilo, ki navaja število pregledov, opravljenih v preteklem koledarskem letu za točke (a), (b), (c) in (d), in vsebuje podatke o kakršnih koli kršitvah in posledičnih ukrepih pristojnega organa.

Poleg tega se pregledi lahko opravljajo tudi med prevozom živali na njenem ozemlju, kadar ima pristojni organ države članice podatke, na podlagi katerih sumi na kršitev.

Ta člen ne vpliva na preglede, izvedene kot del nalog, ki jih na nediskriminatoren način opravljajo organi, odgovorni za splošno uporabo zakonov v državi članici.“

6. Člen 9 Direktive 91/628 določa:

„Če se med prevozom ugotovi, da se določbe te direktive ne izpolnjujejo ali da niso bile izpolnjene, pristojni organ v kraju, kjer je prišlo do takšne ugotovitve, zahteva od osebe, odgovorne za prevozno sredstvo, da ukrepa tako, kakor se pristojnemu organu zdi potrebno, da se zavaruje dobro počutje zadevnih živali.

Odvisno od okoliščin vsakega posameznega primera, lahko takšni ukrepi zajemajo:

(a) da se pot konča ali da se živali po najbližji poti vrnejo na kraj odhoda, če takšen ukrep živalim ne bi povzročil nepotrebnega trpljenja;

(b) da se živalim priskrbi primerno namestitev z ustrezno oskrbo, dokler težava ni odpravljena;

(c) da se odredi human zakol živali. Namembni kraj in uporabo trupov teh živali urejajo določbe Direktive 64/433/EGS.

Pristojni organ se preko mreže Animo obvesti o vsakem ukrepu, sprejetem na podlagi drugega pododstavka, po postopkih, vključno s finančnimi postopki, ki se uvedejo v skladu s postopkom, predvidenim v členu 17.

2. Če oseba, odgovorna za prevozno sredstvo, ne upošteva navodil pristojnega organa, slednji nemudoma poskrbi za izvedbo ustreznih ukrepov in na ustrezen način poskrbi za povračilo stroškov teh ukrepov.

3. Ta direktiva ne vpliva na pravico do pritožbe, ki jo predvideva veljavna zakonodaja držav članic, zoper odločitv[e] pristojnih organov.

Odločitve, ki jih sprejmejo pristojni organi držav članic, in razloge za te odločitve je treba sporočiti pošiljatelju ali njegovemu predstavniku ter pristojnemu organu države članice pošiljateljice.

Na zahtevo pošiljatelja ali njegovega predstavnika se mu odločitve in razloge zanje posreduje v pisni obliki z vsemi podatki o pravici do pritožbe, ki mu je na voljo na podlagi veljavne zakonodaje namembne države članice, ter o postopku in rokih za njeno uveljavljanje.

V primeru spora zadevni stranki lahko, če se s tem strinjata, v roku največ enega mesca, predložita spor v oceno strokovnjaku, katerega ime je navedeno na seznamu strokovnjakov Skupnosti, ki ga mora sestaviti Komisija.

Ti strokovnjaki podajo svoja mnenja v roku največ 72 ur. Stranki upoštevata mnenje strokovnjaka, ob ustreznem upoštevanju veterinarske zakonodaje Skupnosti.“

7. Člen 18(2) Direktive 91/628 določa:

„V primeru ponavljajočih se kršitev te direktive ali kršitve, ki vključuje hudo trpljenje živali, država članica, brez poseganja v katere koli druge predvidene kazni, sprejme ukrepe, potrebne za odpravo opaženih pomanjkljivosti, vse do in vključno z začasnim ali

dokončnim odvzemom dovoljenja iz člena 5A(1)(a)(ii).

Države članice pri prenosu določb v nacionalno zakonodajo določijo ukrepe, s katerimi bodo odpravljale opažene pomanjkljivosti.“

8. Poglavje VII priloge Direktive 91/628 določa:

„1. Zahteve, določene v tem poglavju, se uporabljajo za gibanje živalskih vrst, naštetih v členu 1(1)(a), razen v primeru prevoza po zraku, za katerega so zahteve določene v poglavju I(E), točke 27 do 29.

2. Čas na poti za živali, ki sodijo med vrste iz točke 1, ne sme presegati osem ur.

3. Maksimalen čas na poti iz točke 2 se lahko podaljša, kadar prevozno sredstvo izpolnjuje naslednje dodatne zahteve:

— na tleh vozila je zadostna količina stelje,

— na prevoznem sredstvu je dovolj krme za živalske vrste, ki se prevažajo, in za čas na poti,

— do živali je mogoč neposreden dostop,

— na voljo je ustrezno zračenje, ki ga je mogoče ustrezno prilagoditi temperaturi (znotraj in zunaj),

— vozila so opremljena s premičnimi pregradami za postavitev ločenih predelkov,

— vozila so opremljena s priključkom za preskrbo z vodo med postanki,

— prevozna sredstva za prevoz prašičev prevažajo dovolj vode za napajanje med potovanjem.

4. Za cestna vozila, ki izpolnjujejo zahteve iz točke 3, so presledki za napajanje in krmljenje, čas na poti in čas počitka opredeljeni:

(a) sesna teleta, jagnjeta, kozliči in žrebeta, ki so še vedno na mlečni prehrani, ter sesni pujski morajo po devetih urah prevoza imeti najmanj eno uro počitka, zlasti zato da prejmejo dovolj tekočine in po potrebi hrane. Po tem počitku se jih lahko prevaža še devet ur.

(b) Prašiče se lahko prevaža največ 24 ur. Med prevozom morajo prejemati vodo.

(c) Domači kopitarji (razen registrirani[h] kopitarjev v smislu Direktive 90/426/EGS) se lahko prevažajo največ 24 ur. Med prevozom morajo prejemati tekočino in po potrebi krmo vsakih osem ur.

(d) Vse druge vrste živali iz točke 1 morajo po 14 urah prevoza počivati najmanj eno uro, da prejmejo tekočino in po potrebi krmo. Po tem počitku se jih lahko prevaža še 14 ur.

[…]

7. (a) Živali se ne smejo prevažati po morju, če maksimalen čas na poti presega čas, določen v točki 2, razen če so izpolnjeni pogoji, določeni v točkah 3 in 4, z izjemo časa na poti in časa počitkov.

(b) Pri prevozu po morju na redni in direktni liniji med dvema geografskima točkama v

Skupnosti z vozili, natovorjenimi na plovila, brez iztovarjanja živali, morajo te počivati 12 ur po iztovarjanju v namembnem pristanišču ali v njegovi neposredni bližini, razen če se čas na poti po morju lahko vključi v splošno shemo točk 2 in 4.“

2. Uredba 1/2005

9. Člen 5(4) Uredbe 1/2005 določa:

„Pri dolgih vožnjah domačih kopitarjev, razen registriranih kopitarjev, ali domačega goveda, ovac, koz in prašičev med državami članicami in s tretjimi državami prevozniki in organizatorji ravnajo v skladu z določbami o dnevniku vožnje, navedenimi v Prilogi II.“

10. Člen 6(1) Uredbe 1/2005 določa:

„1. Nihče ne deluje kot prevoznik, če nima dovoljenja, ki ga je izdal pristojni organ v skladu s členom 10(1) ali za dolge vožnje v skladu s členom 11(1). Kopija dovoljenja je pri prevozu živali vedno na voljo pristojnemu organu.“

11. Člen 10(1) Uredbe 1/2005 določa:

„Pristojni organ prevoznikom izda dovoljenja, če:

(a) imajo prosilci sedež v državi članici, v kateri prosijo za dovoljenje, oziroma v primeru, da imajo sedež v tretji državi, so zastopani v državi članici, v kateri prosijo za dovoljenje;

(b) so prosilci dokazali, da imajo dovolj ustreznega osebja in opreme ter ustrezne

operativne postopke, da lahko ravnajo v skladu s to uredbo, vključno z navodili o dobrih praksah, kjer je to ustrezno;

(b) so prosilci predložili naslednje dokumente:

(i) veljavna potrdila o usposobljenosti za voznike in spremne osebe, kot je predvideno v členu 17(2), za vse voznike in spremne osebe, ki opravljajo dolge vožnje;

(c) prosilci ali njihovi predstavniki nimajo evidence, da bi v treh letih pred datumom prošnje huje kršili zakonodajo Skupnosti in/ali nacionalno zakonodajo o zaščiti živali. Ta določba se ne uporablja, kadar prosilec pristojnemu organu zadovoljivo dokaže, da je storil vse, kar je potrebno, da bi preprečil nadaljnje kršitve."

(ii) veljavna potrdila o odobritvi, predvidena v členu 18(2), za vsa cestna prevozna sredstva, ki se bodo uporabljala za dolge vožnje;

12. Člen 11(1) Uredbe 1/2005 določa:

(iii) podatke o postopkih, ki omogočajo prevoznikom sledenje in beleženje premikov cestnih vozil, za katera so odgovorni, ter vzpostavljanje stikov s temi vozniki kadar koli med dolgo vožnjo;

„Pristojni organ izda dovoljenja prevoznikom, ki opravljajo dolge vožnje, na njihovo prošnjo, če:

(iv) načrte ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih."

(a) izpolnjujejo določbe člena 10(1);

13. Člen 13(3) in (4) Uredbe 1/2005 določa:

„3. Pristojni organ evidentira dovoljenja, predvidena v členu 10(1) ali členu 11(1), na način, s katerim hitro ugotavlja identiteto prevoznikov, predvsem v primeru neizpolnjevanja zahtev te uredbe.

4. Pristojni organ evidentira dovoljenja, izdana v skladu s členom 11(1), v elektronski zbirki podatkov. Ime prevoznika in številka njegovega dovoljenja sta v obdobju veljavnosti dovoljenja javno dostopna. Javni dostop do drugih podatkov o dovoljenjih prevoznikov odobrijo države članice po predpisih Skupnosti in/ali nacionalnih predpisih o varstvu zasebnosti. Zbirka podatkov vključuje tudi odločitve, prijavljene v skladu s členoma 26(4)(c) in 26(6).“

14. Člen 15(1) Uredbe 1/2005 določa:

„Pristojni organ opravi v kateri koli fazi dolge vožnje ustrezna naključna ali ciljno usmerjena preverjanja, da potrdi, ali so navedeni časi voženj stvarni, ali je vožnja v skladu s to uredbo in zlasti ali so časi voženj in obdobja počitka v skladu z omejitvami, določenimi v poglavju V Priloge I.“

15. Člen 25 Uredbe 1/2005, naslovljen „Kazni“, določa:

„Države članice določijo predpise o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve določb te uredbe, in izvedejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo njihovo izvajanje. Predvidene kazni morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice obvestijo Komisijo o teh določbah in o določbah za uporabo člena 26 najkasneje do 5. julija 2006 ter nemudoma tudi o kakršnih koli kasnejših spremembah, ki vplivajo nanje.“

16. Člen 26 Uredbe 1/2005, naslovljen „Kršitve in obveščanje o kršitvah“, določa:

„1. V primeru kakršne koli kršitve te uredbe pristojni organ izvede posebne ukrepe, predvidene v odstavkih od 2 do 7.

2. Kadar pristojni organ ugotovi, da prevoznik ni upošteval te uredbe ali da prevozno sredstvo ni v skladu s to uredbo, o tem takoj obvesti pristojni organ, ki je prevozniku izdal dovoljenje ali potrdilo o odobritvi prevoznega sredstva, in, kadar je za opustitev izpolnjevanja zahtev te uredbe kriv voznik, pristojni organ, ki je izdal potrdilo o usposobljenosti voznika. Temu obvestilu so priloženi kakršni koli s tem povezani podatki in dokumenti.

3. Kadar pristojni organ v namembnem kraju ugotovi, da vožnja ni potekala v skladu s to uredbo, o tem takoj obvesti pristojni organ v kraju odhoda. Temu obvestilu so priloženi kakršni koli s tem povezani podatki in dokumenti.

4. Kadar pristojni organ ugotovi, da prevoznik ni upošteval te uredbe ali da prevozno sredstvo ni v skladu s to uredbo, ali kadar pristojni organ prejme obvestilo, kot je predvideno v odstavku (2) ali (3), če je to ustrezno:

(a) zahteva od tega prevoznika, naj odpravi opažene kršitve in vzpostavi sistem, ki preprečuje, da bi se ponovile;

(b) za tega prevoznika odredi dodatne preglede in predvsem zahteva prisotnost veterinarja pri natovarjanju živali;

(c) začasno prekliče ali odvzame dovoljenje prevoznika ali potrdilo o odobritvi tega prevoznega sredstva.

5. Če to uredbo krši voznik ali spremna oseba, ki ima potrdilo o usposobljenosti, kot je predvideno v členu 17(2), lahko pristojni organ začasno prekliče ali odvzame potrdilo o usposobljenosti, zlasti, če je iz kršitve razvidno, da voznik ali spremna oseba nima

ustreznega znanja ali ozaveščenosti, da bi prevažal živali v skladu s to uredbo.

6. Pri ponavljajočih se ali hudih kršitvah te uredbe lahko država članica temu prevozniku ali prevoznemu sredstvu začasno prepove prevažanje živali na svojem ozemlju, čeprav je prevoznika ali prevozno sredstvo odobrila druga država članica, če so bile izkoriščene vse možnosti na podlagi medsebojne pomoči in izmenjave informacij, kot je predvideno v členu 24.

7. Države članice zagotovijo, da se vse kontaktne točke, predvidene v členu 24(2), takoj obvestijo o kakršni koli odločitvi, sprejeti v skladu z odstavkom 4(c) ali odstavkoma 5 ali 6 tega člena.“

17. Člen 27(1) Uredbe 1/2005 določa:

„Pristojni organ preveri, ali so bile izpolnjene zahteve te uredbe, tako da opravlja nediskriminatorne preglede živali, prevoznih sredstev in spremnih dokumentov. Te preglede je treba opraviti na ustreznem deležu živali, ki se letno prepeljejo v vsaki državi članici, in lahko sočasno s pregledi za druge namene. Delež pregledov se poveča, kadar se ugotovi, da niso bile upoštevane določbe te uredbe. Zgornji deleži se določijo po postopkih iz člena 31(2).“

18. Člen 33 Uredbe 1/2005 določa:

„Direktiva 91/628/EGS in Uredba (ES) št. 411/98 se z dnem 5. januarja 2007 razveljavijo. Sklicevanje na razveljavljeno direktivo in uredbo se razlaga kot sklicevanje na to uredbo.“

19. Poglavje V priloge I Uredbe 1/2005 določa:

„1.1 Zahteve, določene v tem oddelku, veljajo za prevažanje domačih kopitarjev, razen registriranih kopitarjev, goveda, ovac, koz in prašičev, razen pri zračnem prevozu.

1.2 Čas vožnje ni daljši kot osem ur za živali, ki spadajo med vrste iz točke 1.1.

1.3 Najdaljši čas vožnje iz točke 1.2 se lahko podaljša, če so izpolnjene dodatne zahteve poglavja VI.

1.4 Kadar se uporabljajo cestna vozila, ki izpolnjujejo zahteve iz točke 1.3, so časovni presledki med napajanjem in krmljenjem, časi voženj in časi počitka določeni na naslednji način:

(a) Teleta, jagnjeta, kozlički in žrebeta, ki še vedno sesajo in uživajo mleko, ter prašički, ki še vedno sesajo, morajo po devetih urah vožnje počivati vsaj eno uro, kar je dovolj predvsem, da se napojijo in po potrebi nahranijo. Po tem obdobju počitka se lahko prevažajo naslednjih devet ur.

(b) Prašiči se lahko prevažajo največ 24 ur. Med vožnjo morajo imeti nenehen dostop do vode.

(c) Domači kopitarji se lahko prevažajo največ 24 ur. Med vožnjo jim je treba dati tekočino in jih, če je to potrebno, nahraniti vsakih osem ur.

(d) Vsem drugim živalim, ki spadajo med vrste iz točke 1.1, je treba po 14-ih urah vožnje dati vsaj eno uro časa za počitek, kar je dovolj predvsem, da se napojijo in po potrebi nahranijo. Po tem obdobju počitka se lahko prevažajo naslednjih 14 ur.

[…]

1.7 (a) Če najdaljši čas vožnje presega čas, določen v točki 1.2, živali ni dovoljeno prevažati po morju, razen če so izpolnjeni pogoji, določeni v točkah 1.3 in 1.4, razen časov potovanja po kopnem in obdobij počitka.

(b) V primeru prevoza po morju na rednih in neposrednih povezavah med dvema točkama v Skupnosti z vozili, naloženimi na plovila, ne da bi živali iztovorili, morajo živali po iztovarjanju v namembnem pristanišču ali v neposredni bližini pristanišča počivati vsaj 12 ur, razen če je čas vožnje po morju tak, da je to vožnjo mogoče vključiti v splošni sistem točk od 1.2 do 1.4.“

B – *Zaščita živali pri zakolu*

20. Zaščito živali pri zakolu ureja Direktiva 93/119.

21. Člen 3 Direktive 93/119 določa:

„Živalim je treba med premikanjem, začasno namestitvijo, omejitvijo, omamljanjem, zakolom ali usmrtitvijo prihraniti kakršno koli razburjenje, bolečine ali trpljenje, ki se mu je mogoče izogniti.“

22. Člen 5(1) Direktive 93/119 določa:

„Kopitarje, prežvekovalce, prašiče, kunce in perutnino, pripeljane v klavnice za zakol, je treba:

[…]

(d) izkrvaviti v skladu z določbami Priloge D.“

23. Člen 6(1) Direktive 93/119 določa:

„Instrumenti, naprave za omejitev in ostala oprema ter naprave, ki se uporabljajo za omamljanje ali usmrtitev, morajo biti načrtovane, zgrajene, vzdrževane in uporabljene na tak način, da se doseže hitro in učinkovito omamljanje ali usmrtitev v skladu z določbami te direktive. Pristojni organ preveri, ali instrumenti, naprave za omejitev in ostala oprema za omamljanje ali usmrtitev ustrezajo gornjim načelom in redno preverjajo, ali so

dobro vzdrževani in dopuščajo doseganje zgoraj navedenih ciljev.“

24. Člen 8 Direktive 93/119 določa:

„Za preglede in nadzore v klavnicah je odgovoren pristojni organ, ki ima za ugotavljanje skladnosti s to direktivo ob vsakem času prost dostop do vseh delov klavnic. Vendar se takšni pregledi in nadzori lahko opravljajo obenem z nadzori v druge namene.“

25. Priloga D Direktive 93/119 vsebuje podrobnejša pravila v zvezi z izkrvavitvijo živali. Točka 1 te priloge določa:

„Za živali, ki so bile omamljene, je treba začeti z izkrvavitvijo čim prej po omamljenju, opraviti pa jo je treba tako, da je čim hitrejša, čim bolj obilna in čim bolj temeljita. V vsakem primeru je treba izkrvavitev opraviti, preden se žival ponovno osvesti.“

III – Predhodni postopek in tožba Komisije

26. Od leta 1998 je UPV v Helenski republiki z misijami nadziral učinkovitost izvajanja zakonodaje Skupnosti na področju zaščite živali, zlasti zaščite živali med prevozom in pri zakolu. V obdobju od leta 2002 do vključno leta 2004 je opravil te misije:

— misija št. 8729/2002 od 18. do 20. novembra 2002;

— misija št. 9002/2003 od 13. do 17. januarja 2003;

— misija št. 9176/2003 od 21. do 25. julija 2003;

— misija št. 9211/2003 od 15. do 19. septembra 2003;

— misija št. 7273/2004 od 4. do 8. oktobra 2004.

27. Ker so inšpektorji UPV med več misijami v Helenski republiki odkrili nepravilnosti, je Komisija nanjo 13. julija 2005 naslovila pisni opomin, v katerem jo je pozvala, naj odpravi ugotovljene kršitve. Helenska republika je na pisni opomin odgovorila 20. septembra 2005 in v odgovoru prerekala očitane ji kršitve.

28. Po izmenjavi informacij s Helensko republiko in po misiji št. 8042/2006, ki je potekala od 21. februarja do 1. marca 2006, je Komisija menila, da Helenska republika še vedno ni odpravila zatrjevanih kršitev. Zato je 4. julija 2006 nanjo naslovila obrazloženo mnenje, ki ga je Helenska republika prejela 5. julija 2006; Helenska republika je na obrazloženo mnenje odgovorila z dopisom z dne 4. septembra 2006 in v odgovoru prerekala navedbe Komisije iz obrazloženega mnenja. Ker je Komisija po poteku roka za izpolnitev obveznosti, navedenega v obrazloženem mnenju, tj. po 5. septembru 2006, in po dodatni misiji št. 8167/2006, ki je trajala od 4. do 15. septembra 2006, menila, da Helenska republika še vedno ni izpolnila svojih obveznosti, je 11. septembra 2007 proti Helenski republiki vložila tožbo.

29. V tožbi Komisija predlaga Sodišču, naj:

1. ugotovi, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov:

— da bi se vsakemu prevozniku živali izdalo dovoljenje pristojnega organa in bi se vpisal v register, da bi ga lahko pristojni organ hitro identificiral, med drugim v primeru neupoštevanja pravil glede dobrega počutja živali med prevozom,

— da bi pristojni organi izvajali nadzor nad načrti poti/dnevniki vožnje,

— da bi se določila počivališča za živali po tem, ko se izkrcajo v pristaniščih ali bližini pristanišč,

— da bi se zagotovilo izvajanje nadzorov prevoznih sredstev in živali in

— da bi se v primeru ponavljajočih in resnih kršitev predpisov glede zaščite živali med prevozom naložile učinkovite, sorazmerne in odvračilne sankcije,

ni izpolnila obveznosti iz člena 5(A)(1)(a)(i) in (ii), 5(A)(2)(b), 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, členov 8, 9, in 18(2) Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS, in točke [48](7)(b) [5] poglavja VII priloge k zadevni direktivi, kot tudi po 5. januarju 2007 iz členov 5(4), 6(1), 13(3) in (4), 15(1) in iz členov 25, 26 in 27(1) Uredbe Sveta (EGS) 1/2005 z dne 22. decembra 2004 o zaščiti živali med prevozom in postopki, povezanimi z njim, in o spremembi Direktiv 64/432/EGS in 93/119/EGS ter Uredbe (ES) 1255/97;

2. ugotovi, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov:

— za zagotovitev spoštovanja pravil glede omamljanja živali med zakolom in

— za zagotovitev inšpekcij in nadzorov v klavnicah,

5 — Komisija se v tožbenem zahtevku in obrazložitvi tožbe vseskozi sklicuje na „točko 7(b)“ poglavja VII priloge k Direktivi 91/628, vendar to sklicevanje ni povsem natančno, saj ta določba spada pod točko 48 te priloge, naslovljeno „Presledki za napajanje in krmljenje, čas na poti in čas počitka“. Zato je povsem natančno sklicevanje na to določbo „točka 48 (7)(b)“ poglavja VII priloge k Direktivi 91/628. Tako navajanje te priloge se uporablja tudi v sodni praksi Sodišča; glej na primer sodbi z dne 23. novembra 2006 v zadevi ZVK (C-300/05, ZOdl., str. I-11169, točka 1) in z dne 9. oktobra 2008 v zadevi Interboves (C-277/06, ZOdl., str. I-7433, točka 1). V sklepnih predlogih zato namesto sklicevanja na „točko 7 (b)“ uporabljam natančnejše sklicevanje na „točko 48(7)(b)“ poglavja VII priloge k Direktivi 91/628.

ni izpolnila obveznosti iz členov 3, 5(1)(d), 6(1) in 8 Direktive Sveta 93/119/ES z dne 22. decembra 1993 o zaščiti živali pri zakolu ali usmrtitvi;

in naj se Helenski republiki naloži plačilo stroškov.

IV – Postopek pred Sodiščem

30. Tožba Komisije je bila v sodnem tajništvu Sodišča vložena 4. septembra 2007, odgovor na tožbo pa 26. novembra 2007. Komisija je nato vložila repliko, ki jo je sodno tajništvo Sodišča prejelo 7. februarja 2008, grška vlada pa dupliko, ki jo je Sodišče prejelo 20. marca 2008. Na obravnavi 22. januarja 2009 sta Komisija in grška vlada podali ustne navedbe in odgovorili na vprašanja Sodišča.

V – Presoja generalne pravobranilke

A – *Uvod*

31. Obravnavana zadeva je pomembna z vidika zagotavljanja, na ravni Skupnosti, ustrezne zaščite živali pri prevozu in zakolu.[6] Ustrezna ureditev tega področja in spoštovanje zakonodaje s tega področja je pomembno zato, da se prepreči nepotrebno trpljenje živali. Hkrati pa ravnanje v skladu s to zakonodajo prispeva k preprečevanju razvoja bolezni[7], ki bi se lahko pojavile zaradi nepravilnosti med prevozom ali pri zakolu, in se s tem posredno varuje zdravje oseb, ki bodo

6 — Zaščita živali pri prevozu in zakolu v okviru prava Skupnosti je odsev splošnega prizadevanja Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali. Tako je iz Protokola št. 33 o zaščiti in dobrem počutju živali, ki je bil k Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti priložen z Amsterdamsko pogodbo, razvidno, da so se države članice „v želji zagotoviti boljšo zaščito in upoštevanje dobrega počutja živali kot čutečih bitij“ dogovorile o tej določbi, ki je priloga k Pogodbi ES: „Pri oblikovanju in izvajanju politik Skupnosti na področju kmetijstva, prometa, notranjega trga in raziskav Skupnost in države članice v celoti upoštevajo zahteve po dobrem počutju živali, pri čemer spoštujejo zakonodajne ali upravne določbe in ustaljene običaje držav članic zlasti glede verskih obredov, kulturnih tradicij in regionalne dediščine.“ Dodam naj, da je v okviru prizadevanj za zaščito živali Skupnost pristopila tudi k Evropski konvenciji o zaščiti živali v mednarodnem prevozu, ki je bila sprejeta v okviru Sveta Evrope. To je storila s Sklepom Sveta z dne 21. junija 2004 o podpisu Evropske konvencije o zaščiti živali v mednarodnem prevozu (revidirana) (2004/544/ES) (UL L 241, 13.7.2004, str. 21).

7 — Wilkins, D. B. (ur.), Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns, Kluwer Law International, London, Haag, Boston 1997, str. 4, poudarja, da lahko prevoz živih živali iz ene države članice v drugo vpliva na širitev bolezni v Skupnosti.

meso teh živali zaužile. Področje zaščite živali na splošno je bilo v zadnjih letih v Skupnosti predmet široke javne razprave [8] in na podlagi tega je Komisija oblikovala akcijski načrt za zaščito in dobro počutje živali, v katerem so predvidene smernice za prihodnji razvoj zakonodaje Skupnosti na tem področju. [9] Skupnost si torej nenehno prizadeva izboljšati zaščito živali. [10]

32. Komisija v tej tožbi Sodišču predlaga, naj ugotovi, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz zakonodaje Skupnosti s področja zaščite živali pri prevozu in zaščite živali pri zakolu, natančneje, iz Direktive 91/628, Uredbe 1/2005 ter Direktive 93/119. Pri tem Komisija ne zatrjuje nepravočasnega ali nepravilnega prenosa direktiv Skupnosti, temveč neizpolnitev obveznosti iz te zakonodaje v praksi. Iz ustaljene sodne prakse Sodišča je namreč razvidno, da čeprav so veljavni nacionalni predpisi združljivi s pravom Skupnosti, lahko neizpolnitev obveznosti na podlagi prava Skupnosti izhaja tudi iz upravne prakse. [11] Komisija mora v tem primeru dokazati, da je taka upravna praksa v določeni meri ustaljena in splošna. [12] Kadar Komisija predloži zadostne dokaze o tem, da so organi neke države članice razvili ponavljajočo se in dolgotrajno prakso, ki je v nasprotju s pravom Skupnosti, mora država članica vsebinsko in podrobno izpodbijati predložene podatke in posledice, ki iz njih izhajajo. [13]

8 — V zvezi s tem naj dodam, da se v javni razpravi velikokrat govori tudi o „pravicah živali“, in ne le o zaščiti živali. Glej v tem smislu Brooman, S., Legge, D., Animal transportation, New Law Journal Practitioner, št. 6706/1995, str. 1131.

9 — Glej Sporočilo Komisije Evropskemu Parlamentu in Svetu o akcijskem načrtu Skupnosti za zaščito in dobro počutje živali 2006–2010, COM(2006) 13 konč. Akcijski načrt kot eno glavnih področij ukrepanja postavlja v ospredje nadgradnjo obstoječih minimalnih standardov na področju zaščite in dobrega počutja živali pa tudi nadaljevanje podpiranja mednarodnih pobud in načrtovanje novih, da bi dvignili raven ozaveščenosti in ustvarili široko soglasje na področju zaščite živali.

10 — V literaturi tako na primer tudi Marguenaud, J.-P., Arrêt « Danske Svineproducenter »: la protection communautaire des animaux transportés, Journal de droit européen, št. 151/2008, str. 206. Tudi Nentwich, M., Die Bedeutung des EG-Rechts für den Tierschutz, v Harrer, F., Graf, G. (ur.), Tierschutz und Recht, Orac, Dunaj 1994, str. 87, poudarja, da je Skupnost zelo dejavna na področju zaščite živali, na katerem je sprejela številne predpise. Caspar, J., Zur Stellung des Tieres im Gemeinschaftsrecht, Nomos, Baden-Baden 2001, str. 89, poudarja, da pravo Skupnosti ureja bistvena vprašanja zaščite živali. Bowles, D., Fisher, C., Trade Liberalisation in Agriculture: The Likely Implications for European Farm Animal Welfare, v Bilal, S., Pezaros, P. (ur.), Negotiating the Future of Agricultural Policies: Agricultural Trade and the Millenium WTO Round, Kluwer Law International, Haag 2000, str. 202, poudarjata, da so standardi zaščite živali v EU navadno višji od standardov v njej konkurenčnih državah.

11 — Glej na primer sodbe z dne 29. aprila 2004 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-387/99, Recueil, str. I-3751, točka 42); z dne 26. aprila 2005 v zadevi Komisija proti Irski (C-494/01, ZOdl., str. I-3331, točka 28); z dne 12. maja 2005 v zadevi Komisija proti Italiji (C-278/03, ZOdl., str. I-3747, točka 13) in z dne 27. aprila 2006 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-441/02, ZOdl., str. I-3449, točka 47). V teoriji glej na primer Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., Bray, R., Procedural Law of the European Union, 2. izdaja, Sweet & Maxwell, London 2006, str. 132, točka 5-008; Karpenstein, P., Karpenstein, U., v Grabitz, E., Hilf, M., Nettesheim, M. (ur.), Das Recht der Europäischen Union, Beck, München 2008, komentar k členu 226, točka 25.

12 — Glej na primer v opombi 11 navedene sodbe Komisija proti Nemčiji z dne 29. aprila 2004 (točka 42); Komisija proti Irski (točka 28); Komisija proti Nemčiji z dne 27. aprila 2006 (točka 50) ter sodbi z dne 12. maja 2005 v zadevi Komisija proti Belgiji (C-287/03, ZOdl., str. I-3761, točka 29) in z dne 26. aprila 2007 v zadevi Komisija proti Italiji (C-135/05, ZOdl., str. I-3475, točka 21).

13 — Glej na primer v opombi 11 navedeno sodbo Komisija proti Irski (točki 46 in 47) in v opombi 12 navedeno sodbo Komisija proti Italiji (točka 32).

B – *Analiza tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali med prevozom*

1. Uvodno o dopustnosti

33. V zvezi s tožbenimi razlogi, ki se nanašajo na zaščito živali med prevozom, Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz Direktive 91/628 in Uredbe 1/2005, ki je to direktivo z dnem 5. januarja 2007 nadomestila in razveljavila. [14] Glede zadnjega je treba poudariti, da je Uredba 1/2005 nadomestila in razveljavila Direktivo 91/628 šele po poteku dvomesečnega roka od prejema obrazloženega mnenja, v katerem mora država članica izpolniti svoje obveznosti. Helenska republika je obrazloženo mnenje Komisije namreč prejela 5. julija 2006, tako da je dvomesečni rok za izpolnitev obveznosti, naveden v obrazloženem mnenju, potekel 5. septembra 2006. [15] Uredba 1/2005 je začela veljati 5. januarja 2007, Komisija pa je tožbo vložila 11. septembra 2007.

34. Kakor izhaja iz ustaljene sodne prakse, se mora obstoj neizpolnitve obveznosti v okviru tožbe na podlagi člena 226 ES presojati glede na zakonodajo Skupnosti, ki je veljala ob koncu roka, ki ga je Komisija določila zadevni državi članici za uskladitev z obrazloženim mnenjem. [16]

35. Čeprav predlogov, ki jih vsebuje tožba, načeloma ni mogoče razširiti prek zatrjevane neizpolnitve obveznosti v izreku obrazloženega mnenja in pisnem opominu, pa kljub temu velja, da je Komisiji dopustno predlagati ugotovitev neizpolnitve obveznosti, ki izhajajo iz prvotne različice akta Skupnosti, ki je bil pozneje spremenjen ali razveljavljen, in ki so bile ohranjene v določbah novega akta Skupnosti. [17] Nasprotno pa predmeta spora ni mogoče razširiti na obveznosti iz določb novega akta, ki nimajo ustreznika v prvotni različici zadevnega akta, kar bi sicer pomenilo

14 — Glej člen 33 Uredbe 1/2005, ki med drugim določa, da se Direktiva 91/628 z dnem 5. januarja 2007 razveljavi in da se sklicevanje na razveljavljeno direktivo razlaga kot sklicevanje na Uredbo 1/2005.

15 — Glej točko 6 replike Komisije, v kateri Komisija natančno pojasnjuje, kdaj je potekel rok za izpolnitev obveznosti, naveden v obrazloženem mnenju. V točki 11 replike pojasnjuje tudi, da točka 39 tožbe vsebuje napačno navedbo, da je rok za izpolnitev obveznosti iz obrazloženega mnenja potekel novembra 2006.

16 — Glej sodbe z dne 10. septembra 1996 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-61/94, Recueil, str. I-3989, točka 42); z dne 9. novembra 1999 v zadevi Komisija proti Italiji (C-365/97, Recueil, str. I-7773, točka 32); z dne 5. oktobra 2006 v zadevi Komisija proti Belgiji (C-377/03, ZOdl., str. I-9733, točka 33). V teoriji glej na primer Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., Bray, R., Procedural Law of the European Union, 2. izdaja, Sweet & Maxwell, London 2006, str. 159, točka 5-052; Rideau, J., Picod, F., Code des procédures juridictionnelles de l'Union européenne, 2. izdaja, Litec, Pariz 2002, str. 175; Karpenstein, P., Karpenstein, U., v Grabitz, E., Hilf, M., Nettesheim, M. (ur.), Das Recht der Europäischen Union, Beck, München 2008, komentar k členu 226, točka 17.

17 — Glej v opombi 16 navedeno sodbo Komisija proti Italiji (točka 36); sodbo z dne 12. junija 2003 v zadevi Komisija proti Italiji (C-363/00, Recueil, str. I-5767, točka 22); v opombi 16 navedeno sodbo Komisija proti Belgiji (točka 34). Glej tudi moje sklepne predloge, predstavljene 11. junija 2008, v zadevi Komisija proti Italiji (C-275/07, ZOdl., str. I-2005, točka 73). V teoriji glej na primer Lenaerts, K., Arts, D., Maselis, I., Bray, R., Procedural Law of the European Union, 2. izdaja, Sweet & Maxwell, London 2006, str. 158, točka 5-048.

bistveno kršitev pravilnosti postopka za ugotovitev neizpolnitve obveznosti. [18]

36. Iz sodne prakse torej izhaja, da kriterij za presojo dopustnosti tožbenih razlogov, ki temeljijo na novouveljavljeni zakonodaji, ni formalnopraven, temveč materialnopraven. Če nov pravni akt, ki je začel veljati po poteku roka, navedenega v obrazloženem mnenju, in pred vložitvijo tožbe, vsebuje iste materialnopravne obveznosti kot pravni akt, ki ga je novi nadomestil, so tožbeni razlogi, utemeljeni na zadnjem, dopustni le, če novi pravni akt državi članici nalaga iste obveznosti kot prej veljavni. Zato je treba v obravnavani zadevi preveriti, ali imajo obveznosti, ki izhajajo iz določb Direktive 91/628, na katere se Komisija sklicuje v tožbi, ustreznike v določbah Uredbe 1/2005. Zaradi večje preglednosti sklepnih predlogov dopustnost sklicevanja na posamezne določbe Uredbe 1/2005 presojam v okviru vsakega posameznega tožbenega razloga.

18 — Glej v opombi 17 navedeno sodbo Komisija proti Italiji (točka 22) in v opombi 16 navedeno sodbo Komisija proti Belgiji (točka 34). Glej tudi v opombi 17 navedene sklepne predloge v zadevi Komisija proti Italiji (točka 73).

2. Tožbeni razlog, ki se nanaša na identifikacijo in dovoljenja prevoznikov

a) Trditve strank

37. Na podlagi ugotovitev UPV v okviru misij št. 7273/2004 in 8042/2006 *Komisija* ocenjuje, da grška vlada ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi zagotovila, da ima vsak prevoznik ustrezno dovoljenje za prevoz živali in da je ustrezno registriran, tako da lahko pristojni organ hitro ugotovi, ali neki prevoznik izpolnjuje zahteve za zaščito živali med prevozom. Komisija zatrjuje, da Helenska republika s tem ni izpolnila obveznosti iz člena 5(A)(1)(a)(i) in (ii) ter 5(A)(2)(b) Direktive 91/628 in členov 6(1) ter 13(3) in (4) Uredbe 1/2005.

38. Komisija poudarja, da so inšpektorji UPV v okviru misije št. 7273/2004 (točki 5.3. in 6.3. poročila o misiji) ugotovili, da nekateri prevozniki niso imeli dovoljenja ali pa jim je dovoljenje poteklo. V okviru misije št. 8042/2006 (točki 5.3. in 6.3. poročila o misiji) pa je bilo ugotovljeno, da kljub nekaterim izboljšavam pravila glede dovoljenj in identifikacije prevoznikov niso bila zadosti spoštovana. Komisija poudarja, da so sicer

obstajali seznami prevoznikov, vendar niso bili vedno posodobljeni.

39. *Grška vlada* v odgovoru na tožbo navaja, da je bilo odkritje enega neveljavnega dovoljenja v okviru misije št. 7273/2004 osamljen primer, ki še ne dokazuje neizpolnjevanja obveznosti na podlagi prava Skupnosti; poleg tega naj bi to neveljavno dovoljenje odkrili že pristojni nacionalni organi. Grška vlada poudarja tudi, da je sprejela ukrepe za zagotovitev skladnosti s pravom Skupnosti. Navaja, da je pristojne organe v posameznih grških okrožjih seznanila s priporočili inšpektorjev UPV in da je organizirala seminarje za prevoznike in veterinarje, kar naj bi dokazovalo, da si grški organi nenehno prizadevajo za pravilno uporabo prava Skupnosti.

40. *Komisija* glede tega v repliki navaja, da je organizacija tovrstnih seminarjev sicer pozitiven ukrep, vendar nikakor ne more nadomestiti uradnih ukrepov, ki bi jih morali v zvezi z dovoljenji prevoznikov sprejeti pristojni nacionalni organi.

b) Dopustnost

41. V okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na identifikacijo in dovoljenja prevoznikov, se Komisija sklicuje na kršitev člena 5(A)(1)(a)(i) in (ii) Direktive 91/628. V tožbi zatrjuje, da enako obveznost vsebujeta člena 6(1) ter 13(3) in (4) Uredbe 1/2005. V nadaljevanju zato preverjam, ali ta trditev Komisije drži.

i) Identifikacija prevoznikov

42. Člen 5(A)(1)(a)(i) Direktive 91/628 določa, da mora biti vsak prevoznik registriran tako, da ga lahko pristojni organ hitro identificira, če ne izpolnjuje zahtev iz te direktive. Po mnenju Komisije sta ustreznika tega člena odstavka 3 in 4 člena 13 Uredbe 1/2005. Člen 13(3) Uredbe 1/2005 določa, da mora pristojni organ dovoljenja [19] evidentirati na način, s katerim hitro ugotavlja identiteto prevoznikov, predvsem pri neizpolnjevanju zahtev te uredbe. Po mojem mnenju lahko ugotovimo, da je obveznost iz člena 13(3) Uredbe 1/2005 enaka obveznosti

19 — Člen 13(3) Uredbe 1/2005 še natančneje določa, da gre za dovoljenja, predvidena v členu 10(1) ali 11(1) te uredbe. Člen 10(1) te uredbe določa zahteve glede dovoljenja za prevoznike, člen 11(1) pa zahteve glede dovoljenja za prevoznike, ki opravljajo dolge vožnje.

iz člena 5(A)(1)(a)(i) Direktive 91/628. Namen obveznosti iz obeh členov je voditi evidenco prevoznikov, ki omogoča hitro identifikacijo prevoznika, ko ta ne izpolnjuje zahtev iz direktive oziroma uredbe. Zato je po mojem mnenju sklicevanje Komisije na člen 13(3) Uredbe 1/2005 v tožbi dopustno.

ii) Dovoljenja prevoznikov

44. Iz člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 izhaja, da mora imeti vsak prevoznik dovoljenje, izdano pri pristojnem organu države članice, v kateri je registrirana dejavnost ali, če je podjetje ustanovljeno v tretji državi, dovoljenje, ki ga izda pristojni organ države članice Unije na podlagi pisne izjave osebe, odgovorne za prevozno podjetje, da bo izpolnjevala zahteve veljavne veterinarske zakonodaje Skupnosti. Komisija ustreznik temu členu vidi v členu 6(1) Uredbe 1/2005, iz katerega izhaja, da nihče ne deluje kot prevoznik, če nima dovoljenja, ki ga je izdal pristojni organ v skladu s členom 10(1) ali za dolge vožnje v skladu s členom 11(1) Uredbe 1/2005, in da mora biti kopija dovoljenja pri prevozu živali vedno na voljo pristojnemu organu.

43. Drugače pa je po mojem mnenju treba ugotoviti glede člena 13(4) Uredbe 1/2005. Iz tega izhaja obveznost pristojnega organa, da dovoljenja evidentira v elektronski zbirki podatkov.[20] To je nova obveznost, ki je Direktiva 91/628 ne vsebuje. Zato po mojem mnenju sklicevanje Komisije na člen 13(4) Uredbe 1/2005 ni dopustno.

45. Iz obeh členov – člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 in člena 6(1) Uredbe 1/2005 – sicer izhaja obveznost, da mora imeti vsak prevoznik dovoljenje, ki ga je izdal pristojni organ. Vendar pa je treba upoštevati,

20 — Člen 13(4) Uredbe 1/2005 določa še, da sta ime prevoznika in številka njegovega dovoljenja med veljavnostjo dovoljenja javno dostopna; javni dostop do drugih podatkov o dovoljenjih prevoznikov odobrijo države članice po predpisih Skupnosti in/ali nacionalnih predpisih o varstvu zasebnosti; zbirka podatkov vključuje tudi odločitve, prijavljene v skladu s členoma 26(4)(c) in 26(6).

da Uredba 1/2005 v členu 6(1) poleg tega, da zahteva, da mora imeti prevoznik dovoljenje, določa, da mora biti to dovoljenje izdano v skladu s členom 10(1) oziroma 11(1) te uredbe. Člen 10(1) Uredbe 1/2005 določa zahteve glede dovoljenja za prevoznike [21], člen 11(1) pa glede dovoljenja za prevoznike, ki opravljajo dolge vožnje [22]. Opozoriti je treba, da Direktiva 91/628 podobnih natančnih zahtev glede dovoljenj za prevoznike ne vsebuje. Ker so obveznosti iz Uredbe 1/2005 natančnejše od obveznosti iz Direktive 91/628, se Komisija po mojem mnenju v tožbi ne more sklicevati na člen 6(1) Uredbe 1/2005. Zato po mojem mnenju sklicevanje Komisije na člen 6(1) Uredbe 1/2005 v tožbi ni dopustno.

c) Pravna presoja

46. Glede na postopkovno pravilo o povezanosti trditvenega in dokaznega bremena mora Komisija v okviru postopka na podlagi člena 226 ES predložiti dokaze o kršitvi države članice [23], dolžnost tožene države članice pa je, da je njena obramba zoper predložene podatke in ugotovitve, ki izhajajo iz njih, vsebinska in izčrpna [24]. V podporo tožbenemu razlogu v zvezi z identifikacijo in dovoljenji prevoznikov se Komisija sklicuje na ugotovitve UPV v okviru misij št. 7273/2004 (točki 5.3 in 6.3 poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točki 5.3 in 6.3. poročila o misiji), zato je treba preveriti, ali dejstva, ki jih je UPV ugotovil v okviru teh misij in na katera se v tožbi sklicuje Komisija, dokazujejo utemeljenost tega tožbenega razloga.

21 — Člen 10(1) Uredbe 1/2005 določa, da pristojni organ prevoznikom izda dovoljenja, če imajo sedež v državi članici, v kateri prosijo za dovoljenje, če imajo sedež v tretji državi in so zastopani v državi članici, v kateri prosijo za dovoljenje; če so dokazali, da imajo dovolj ustreznega osebja in opreme ter ustrezne operativne postopke; in če nimajo evidence, da bi v treh letih pred datumom prošnje huje kršili zakonodajo Skupnosti in/ali nacionalno zakonodajo o zaščiti živali, razen če prosilec pristojnemu organu zadovoljivo dokaže, da je storil vse, kar je potrebno, da bi preprečil nadaljnje kršitve.

22 — Člen 11(1) Uredbe 1/2005 določa, da pristojni organ prevoznikom izda dovoljenja, če izpolnjujejo določbe člena 10(1) in če predložijo veljavna potrdila o usposobljenosti za voznike in spremne osebe; veljavna potrdila o odobritvi za vsa cestna prevozna sredstva, ki se bodo uporabljala za dolge vožnje; podatke o postopkih, ki omogočajo prevoznikom sledenje in evidentiranje premikov cestnih vozil ter vzpostavljanje stikov s temi vozniki kadar koli med dolgo vožnjo; ter načrte ukrepov ob nepredvidljivih dogodkih.

23 — Glej na primer sodbo z dne 23. oktobra 1997 v zadevi Komisija proti Nizozemski (C-157/94, ZOdl., str. I-5699, točka 59); z dne 15. marca 2001 v zadevi Komisija proti Franciji (C-147/00, ZOdl., str. I-2387, točka 27); v opombi 11 navedeno sodbo Komisija proti Irski (točka 41); sodbo z dne 18. julija 2007 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-490/04, ZOdl., str. I-6095, točka 48) in sodbo z dne 22. decembra 2008 v zadevi Komisija proti Španiji (C-189/07, točka 82).
V teoriji glej glede dokaznega bremena Komisije na primer Cremer, W., v Calliess, C., Ruffert, M. (ur.), EUV/EGV. Das Verfassungsrecht der Europäischen Union mit Europäischer Grundrechtecharta. Kommentar, 3. izdaja, Beck, München 2007, str. 1991, točka 33, ki poudarja, da je tožba utemeljena, če so dejstva, na katera se sklicuje Komisija, resnična in če je iz teh dejstev razvidna kršitev prava Skupnosti, ki ga je treba pripisati toženi državi članici; obstoj teh dejstev mora dokazati Komisija. Eberhard, G., Riedl, E., v Mayer, H. (ur.), Kommentar zu EU- und EG-Vertrag, Manz, Dunaj 2005, komentar k členu 226, točka 76, navaja, da ima v skladu z ustaljeno sodno prakso Komisija dokazno breme glede kršitve prava Skupnosti.

24 — V zvezi s tem glej na primer sodbe z dne 22. septembra 1988 v zadevi Komisija proti Grčiji (272/86, Recueil, str. 4875, točka 21); z dne 18. julija 2006 v zadevi Komisija proti Italiji (C-119/04, ZOdl., str. I-6885, točka 41); z dne 14. junija 2007 v zadevi Komisija proti Italiji (C-82/06, ZOdl., str. I-83, točka 35); glej tudi moje sklepne predloge, predstavljene 13. decembra 2007, v zadevi Komisija proti Portugalski (C-265/06, ZOdl., str. I-2245, točka 35).

i) Identifikacija prevoznikov

47. Iz točke 5.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano od lokalnih pristojnih organov zahtevalo, naj mu pošljejo seznam prevoznikov, ki imajo dovoljenje. [25] V poročilu je navedeno, da je bil na ravni ministrstva dostopen seznam vseh prevoznikov, ki je bil v postopku ponovnega pregleda. Iz poročila je razvidno tudi, da so bili seznami na voljo v vseh lokalnih pristojnih organih, ki so bili obiskani.

48. V točki 5.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je navedeno tudi, da podatki v zvezi s površino za nakladanje v vozilih, ki jih je zahtevalo ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano, niso bili na voljo za vse prevoznike; v okrožju Seres teh podatkov ni bilo za nobenega prevoznika, v okrožju Kilkis za enega od treh prevoznikov in v okrožju Mesenija za nobenega od dveh glavnih uvoznikov goveda.

49. V točki 6.3. poročila o misiji št. 8042/2006 pa je navedeno, da so bili ukrepi, ki jih je predlagalo ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano, izvedeni omejeno in nepopolno. Seznami prevoznikov so bili sicer na voljo, vendar niso bili vedno posodobljeni in niso vsebovali vseh podatkov, na primer o površini za nakladanje ali o pisni izjavi, da bo oseba izpolnila zahteve iz Direktive 91/628.

50. Po mojem mnenju dejstva, razvidna iz točk 5.3. in 6.3. poročila o misiji št. 8042/2006, iz več razlogov ne zadostujejo za dokaz, da je Helenska republika kršila obveznost zagotoviti možnost hitre identifikacije prevoznikov.

51. Prvič, iz navedenih dejstev je razvidno, da so bili seznami prevoznikov na voljo tako na ravni ministrstva za razvoj podeželja in prehrano kakor pri vseh lokalnih pristojnih organih, ki so jih obiskali inšpektorji UPV.

52. Drugič, v zvezi z navedbami Komisije, da seznami prevoznikov niso posodobljeni, je treba poudariti – kakor navaja grška vlada v

25 — Iz te točke poročila je razvidno tudi, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano od lokalnih pristojnih organov zahtevalo, naj mu navedene sezname pošljejo do 20. junija 2005. Vendar pa iz nadaljevanja poročila, kjer je navedeno, da so bili ti seznami dostopni, ni razvidno, ali so lokalni pristojni organi to obveznost izpolnili ali ne.

odgovoru na tožbo [26] in v dupliki [27] – da so te navedbe zelo nenatančne. Komisija se opira na splošne trditve iz točke 6.3. poročila o misiji št. 8042/2006, na primer, da seznami prevoznikov „niso bili vedno posodobljeni“ in „niso vsebovali vseh podatkov“, ne da bi konkretno in natančno navedla, v koliko primerih od pregledanih seznami niso bili posodobljeni. [28]

53. Tretjič, v zvezi z navedbo, da so seznami prevoznikov nepopolni, ker ne vsebujejo podatkov o površini za nakladanje, je treba poudariti, da iz Direktive 91/628 in Uredbe 1/2005 ne izhaja obveznost v okviru registracije prevoznikov zagotoviti te podatke. Pisna izjava osebe, odgovorne za prevozno podjetje, da bo izpolnjevala zahteve veljavne veterinarske zakonodaje Skupnosti, pa je v skladu s členom 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 potrebna samo za izdajo dovoljenja, ki ga izda pristojni organ države članice Unije podjetju, ustanovljenem v tretji državi; nikjer v tem členu pa ni navedena obveznost, da mora biti ta pisna izjava priložena seznamu prevoznikov. Tudi Uredba 1/2005 ne vsebuje posebne določbe o obveznosti zagotoviti podatke o površini za nakladanje.

54. Četrtič, kadar Komisija zatrjuje, da neizpolnitev obveznosti na podlagi prava Skupnosti izhaja iz upravne prakse, mora dokazati, da je taka praksa v določeni meri ustaljena in splošna. [29] Komisija mora torej dokazati, da so organi države članice razvili ustaljeno in dolgotrajno prakso, ki je v nasprotju s pravom Skupnosti. V obravnavani zadevi pa iz predloženih dokazov ni razvidno, da bi šlo za ustaljeno in dolgotrajno prakso; dokazi, ki jih je predložila Komisija, se nanašajo le na ugotovitve iz leta 2006, in ne na ugotovitve glede daljšega obdobja, v katerem bi se razvila ustaljena praksa.

55. Zato je treba po mojem mnenju del tožbenega razloga, ki se nanaša na identifikacijo prevoznikov in v okviru katerega Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 5(A)(1)(a)(i) Direktive

26 — Glej točko 8 odgovora grške vlade na tožbo Komisije.

27 — Glej točko 8 duplike grške vlade.

28 — V zvezi s tem naj omenim, da se je Sodišče pri ugotavljanju neizpolnitve obveznosti na podlagi prava Skupnosti zaradi upravne prakse v neki državi članici oprlo na zelo konkretne podatke o tem, v koliko primerih v praksi niso bile spoštovane določbe tega prava; glej na primer sodbi z dne 6. oktobra 2005 v zadevi Komisija proti Grčiji (C-502/03, točka 8) in z dne 29. marca 2007 v zadevi Komisija proti Franciji (C-423/05, ZOdl., str. I-47, točka 12).

29 — Glej v tem smislu v opombi 11 navedene sodbe Komisija proti Nemčiji z dne 29. aprila 2004 (točka 42), Komisija proti Irski (točka 28) in Komisija proti Nemčiji z dne 27. aprila 2006 (točka 50) ter v opombi 12 navedeni sodbi Komisija proti Belgiji (točka 29) in Komisija proti Italiji (točka 21).

91/628 in člena 13(3) Uredbe 1/2005, zavrniti kot neutemeljenega.

ii) Dovoljenja prevoznikov

56. Iz točke 5.3. poročila o misiji št. 7273/2004 je razvidno, da so pristojni organi leta 2004 odkrili prevoznike brez dovoljenja ali z dovoljenjem, ki je poteklo. Iz točke 6.3. poročila o misiji št. 7273/2004 pa je razvidno, da je bilo pri zagotavljanju, da imajo prevozniki dovoljenja, nekaj napredka, vendar zakonodaja, ki bi izboljšala ta sistem, ni bila spremenjena, kakor je bilo prvotno predvideno. V tej točki poročila je navedeno tudi, da zahteva pregledati čas prevoza za prevoze na dolge razdalje ni bila izpolnjena v treh od štirih pregledanih okrožjih.

57. Iz točke 5.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano zaradi izboljšanja sistema dovoljenj od lokalnih pristojnih organov zahtevalo, naj vse prevoznike pisno obvestijo, da so odgovorni za podaljšanje svojega dovoljenja, da morajo za podaljšanje zaprositi en mesec, preden jim dovoljenje poteče, in da morajo sporočiti vse spremembe glede voznikov ali vozil. V poročilu je navedeno, da je 49 od 54 lokalnih pristojnih organov odgovorilo, da so prevoznike obvestili o njihovih obveznostih; obvestila so poslali tudi pristojni organi v vseh okrožjih, ki so jih obiskali inšpektorji UPV. Iz te točke poročila o misiji je razvidno tudi, da je bil v okrožju Lakonija vsem prevoznikom, ki jim je poteklo dovoljenje, poslan splošni opomin, naj podaljšajo svoje dovoljenje, niso pa bili poslani opomini posameznim prevoznikom.

58. V točki 5.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je navedeno tudi, da grškemu ministrstvu za razvoj podeželja in prehrano ni bila sporočena nobena kršitev v zvezi z dovoljenji prevoznikov. V okrožju Lakonija je bilo enemu prevozniku izdano dovoljenje kljub temu, da ni predložil pisne izjave v smislu člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628; predstavniki lokalnih pristojnih organov so navedli, da so imeli nekateri prevozniki iz tretjih držav neveljavna dovoljenja, vendar teh dovoljenj niso izdali grški pristojni organi.

59. Iz točke 6.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je razvidno, da so bili ukrepi, ki jih je predlagalo grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano, izvedeni omejeno in nepopolno. V tej točki je navedeno tudi, da to ministrstvo ni zagotovilo, da imajo prevozniki iz tretjih držav veljavno dovoljenje v smislu člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628.

60. Po mojem mnenju navedena dejstva ne dokazujejo trditve Komisije, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628 v zvezi z dovoljenji prevoznikov.

61. V točki 5.3. poročila o misiji št. 7273/2004 je sicer navedeno, da so pristojni organi odkrili prevoznike brez dovoljenja ali z dovoljenjem, ki je poteklo, vendar pa v tem poročilu o misiji ni navedeno, niti koliko prevoznikov je bilo pregledanih ter v katerih in koliko okrožjih niti koliko od pregledanih prevoznikov ni imelo dovoljenja ali je imelo poteklo dovoljenje. Komisija v tožbi sicer zatrjuje, da pri tem ni šlo za „osamljen primer“ [30], kakor trdi grška vlada, temveč za „veliko število posameznih primerov“ [31], vendar ne navede, koliko je bilo teh primerov oziroma v koliko odstotkov pregledanih primerov prevozniki niso imeli dovoljenja ali so imeli poteklo dovoljenje. Tudi navedbe iz točke 6.3. tega poročila o misiji so po mojem mnenju presplošne, da bi bilo mogoče na njihovi podlagi dokazati trditve Komisije, prav tako ni razvidno, koliko prevoznikov ni imelo veljavnega dovoljenja ali jim je dovoljenje poteklo, iz poročila o misiji št. 8042/2006. Celo nasprotno, grškemu ministrstvu za razvoj podeželja in prehrano ni bila sporočena nobena kršitev v zvezi z dovoljenji prevoznikov in poročilo o misiji št. 8042/2006 navaja le posamične primere kršitev.

62. Navedene ugotovitve po mojem mnenju nikakor ne morejo dokazovati obstoja ustaljene in splošne upravne prakse, s katero bi grški organi kršili svoje obveznosti iz prava Skupnosti.

63. Zato je po mojem mnenju treba del tožbenega razloga, ki se nanaša na dovoljenja prevoznikov in v okviru katerega Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 5(A)(1)(a)(ii) Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

d) Rezultat analize

64. Po mojem mnenju je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na identifikacijo in dovoljenja prevoznikov in v okviru katerega Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti, ki izhajajo iz člena 5(A)(1)(a)(i) in (ii) Direktive 91/628 ter člena 13(3) Uredbe 1/2005, zavrniti kot neutemeljenega.

30 — Glej točko 7 odgovora grške vlade na tožbo Komisije.
31 — Glej točko 43 tožbe Komisije.

3. Tožbeni razlog, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti

a) Trditve strank

65. *Komisija* Helenski republiki očita, da ni sprejela potrebnih ukrepov za to, da zagotovi, da bi pristojni organi izvajali obvezni nadzor načrtov poti prevoza živali. Komisija zatrjuje, da Helenska republika s tem ni izpolnila obveznosti iz členov 5(A)(2)(b), 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, 8(1)(b) in (d) ter 9 Direktive 91/628. Zatrjuje tudi neizpolnitev obveznosti iz členov 5(4) in 15(1) Uredbe 1/2005.

66. Komisija poudarja, da so inšpektorji UPV v okviru misij št. 9002/2003 (točka 5.4.2. poročila o misiji), št. 7273/2004 (točki 5.3. in 6.4. poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točki 5.4.2. in 6.4. poročila o misiji) ugotovili nepravilnosti v nekaterih načrtih poti. Nepravilnosti so bile zlasti v tem, da je bilo trajanje prevoza v večini pregledanih načrtov poti, ki so se nanašali na živali, prevažane iz drugih držav članic in namenjene za zakol v Helenski republiki, predolgo.

67. *Grška vlada* poudarja, da je leta 2003 z okrožnico uvedla ustrezen sistem za nadzor informacij, ki jih vsebujejo načrti poti. Poleg tega poudarja, da če so te načrte poti pripravili pristojni organi v drugih državah članicah, grški organi ne morejo preverjati podatkov, navedenih v teh načrtih, in meril, ki so jih upoštevali pristojni organi v drugi državi članici. Po mnenju grške vlade lahko grški organi preverjajo zgolj izvedbo teh načrtov poti.

68. *Komisija* na ta argument grške vlade odgovarja, da je namen nadzora načrtov poti zagotoviti spoštovanje zahtev iz Direktive 91/628. Po njenem mnenju se nadzor ne sme omejiti zgolj na preverjanje obstoja načrta ali preverjanje podatkov, ki jih ta načrt vsebuje, temveč obsega tudi preverjanje, ali je prevoz živali v skladu z zakonodajo Skupnosti o zaščiti živali med prevozom. Komisija poudarja, da to potrjuje tudi člen 9(1) Direktive 91/628, v katerem so predvideni ukrepi, ki jih je treba sprejeti, če se med prevozom ugotovi, da se določbe te direktive ne izpolnjujejo. Komisija zato meni, da je očitno, da zgolj preverjanje podatkov, navedenih v načrtih poti, ne zadošča za izpolnitev obveznosti iz Direktive 91/628. Glede navedbe grške vlade, da je leta 2003 z okrožnico uvedla ustrezen sistem za nadzor informacij, ki jih vsebujejo načrti poti, Komisija poudarja, da so inšpektorji UPV pri konkretnih pregledih ugo-

tovili, da preverjanja niso bila zadovoljivo opravljena.

b) Dopustnost

69. V zvezi s tožbenim razlogom, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti, Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz členov 5(A)(2)(b), 5 (A)(2)(d)(i), prva alinea, 8(1)(b) in (d) ter 9 Direktive 91/628. Zatrjuje tudi kršitev členov 5(4) in 15(1) Uredbe 1/2005 kot ustreznikov navedenim členom Direktive 91/628.

70. Člen 5(A)(2)(b) Direktive 91/628 določa, da države članice zagotovijo, da prevoznik za živali, s katerimi se bo trgovalo med državami članicami ali bodo izvožene v tretje države, in v primerih, kadar čas na poti presega osem ur, pripravi načrt poti, ki bo med prevozom priložen zdravstvenemu spričevalu, in navede tudi počivališča in točke pretovarjanja. Ta načrt poti se pripravi po vzorcu iz poglavja VIII priloge te direktive; to poglavje določa natančno vsebino načrta poti, ki mora vsebovati podatke o prevozniku, prevoznem sredstvu, vrsti in številu živali, kraju odhoda in namembnem kraju, načrtu in času poti, številko zdravstvenega spričevala ali spremnega dokumenta, žig veterinarja na kraju odhoda, žig pristojnega organa na mejnem prehodu, datum in čas odhoda, datum in čas prihoda, ime in podpis odgovorne osebe med potjo ter podatke o počivališču ali točki pretovarjanja. Člen 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, Direktive 91/628 določa, da države članice zagotovijo, da prevoznik zagotavlja, da je izvirnik načrta poti ustrezno izdelan in so ga ob ustreznem času izpolnile ustrezne osebe.

71. Za ustreznik določbam Direktive 91/628, ki vsebujejo obveznost prevoznika izdelati načrt poti, Komisija šteje člen 5(4) Uredbe 1/2005. Ta določa, da pri dolgih vožnjah domačih kopitarjev, razen registriranih kopitarjev, ali domačega goveda, ovac, koz in prašičev med državami članicami in s tretjimi državami prevozniki in organizatorji ravnajo v skladu z določbami o dnevniku vožnje, navedenimi v prilogi II te uredbe. V drugi točki priloge II Uredbe 1/2005 je določeno, da je dnevnik vožnje sestavljen iz naslednjih oddelkov: načrtovanje, kraj odhoda, namembni kraj, izjava prevoznika in poročilo o nepravilnostih. Priloga II Uredbe 1/2005 v posameznih oddelkih ureja podrobnejšo vsebino posameznih oddelkov dnevnika vožnje.

72. Določbe Direktive 91/628 torej od prevoznika zahtevajo, da pripravi *načrt poti*, določbe Uredbe 1/2005 pa mu nalagajo obveznost pripraviti *dnevnik vožnje.* Primer-

java med obema pokaže, da *načrtu poti* iz Direktive 91/628 v veliki meri ustreza oddelek 1 *dnevnika vožnje,* ki se nanaša na načrtovanje poti. Preostali deli dnevnika vožnje iz Uredbe 1/2005 pa vsebujejo podrobnejše informacije kot načrt poti iz Direktive 91/628. Tako na primer oddelek 2 dnevnika vožnje, ki se nanaša na kraj odhoda, vsebuje ime in naslov oskrbnika v kraju odhoda; oddelek 3, ki se nanaša na namembni kraj, vsebuje podatke o oskrbniku v namembnem kraju oziroma uradnem veterinarju in podatke o opravljenem preverjanju; oddelek 4 vsebuje posebno izjavo prevoznika; oddelek 5 pa vsebuje posebno poročilo o nepravilnostih. Strogo formalno gledano je sicer res, da obveznosti pripraviti načrt poti ustreza obveznost pripraviti oddelek 1 dnevnika vožnje, ki se nanaša na načrtovanje, vendar pa moramo upoštevati, da je dnevnik vožnje zaključena celota in da prevoznik zgolj s pripravo oddelka 1 dnevnika vožnje še ne izpolni svoje obveznosti iz člena 5(4) Uredbe 1/2005, na katerega se sklicuje Komisija. Zato menim, da sklicevanje Komisije na neizpolnitev obveznosti iz člena 5 (4) Uredbe 1/2005 v okviru tožbenega razloga v zvezi s preverjanjem načrtov poti ni dopustno.

73. Komisija se v okviru tega tožbenega razloga sklicuje tudi na člen 8(1)(b) in (d) Direktive 91/628. Ta določa, da države članice zagotovijo, da pristojni organi preverjajo skladnost z zahtevami te direktive tako, da opravljajo nediskriminatorne preglede prevoznih sredstev in živali, ki prispejo v namembni kraj (točka (b)), ter podatkov na spremnih dokumentih (točka (d)). Ustreznik temu členu naj bi bil po mnenju Komisije člen 15(1) Uredbe 1/2005, ki določa, da pristojni organ v kateri koli fazi dolge vožnje opravi ustrezna naključna ali ciljno usmerjena preverjanja, da potrdi, ali so navedeni časi voženj stvarni, ali je vožnja v skladu s to uredbo in zlasti ali so časi voženj in obdobja počitka v skladu z omejitvami, določenimi v poglavju V priloge I te uredbe.

74. Glede obveznosti pregledov lahko ugotovimo, da obveznost iz člena 15(1) Uredbe 1/2005 ne ustreza povsem obveznosti iz člena 8(1)(b) in (d) Direktive 91/628. Medtem ko se obveznosti iz Direktive 91/628 nanašajo na pregled prevoznih sredstev, živali in na splošno na pregled podatkov na spremnih dokumentih, se obveznosti iz Uredbe 1/2005 nanašajo na pregled časov voženj, obdobij počitka in splošne zahteve, ali je vožnja v skladu s to uredbo. Poleg tega se obveznost pregledov iz člena 15(1) Uredbe 1/2005 nanaša le na preglede pri dolgih vožnjah, člen 8(1) Direktive 91/628 pa se ne omejuje le nanje. Dodatna razlika med členoma je v tem, da lahko na podlagi člena 15(1) Uredbe 1/2005 pristojni organ naključna ali ciljno usmerjena preverjanja opravi *v kateri koli fazi* dolge

vožnje, člen 8(1)(b) Direktive 91/628 pa se nanaša samo na preglede prevoznih sredstev in živali, ki *prispejo v namembni kraj.* [32] Zato po mojem mnenju sklicevanje Komisije na člen 15(1) Uredbe 1/2005 ni dopustno.

oskrbo, dokler težava ni odpravljena; (c) da se odredi human zakol živali. [33] Preostali odstavki člena 9 Direktive 91/628 vsebujejo določbe o tem, kakšne so posledice, če oseba, odgovorna za prevozno sredstvo, ne upošteva navodil pristojnega organa, in določbe o postopkih pred nacionalnimi organi. Komisija se v zvezi s to obveznostjo ne sklicuje na nobeno določbo Uredbe 1/2005.

c) Pravna presoja

75. Člen 9 Direktive 91/628 vsebuje določbe o tem, kako je treba ravnati, če se ugotovi, da določbe te direktive niso bile izpolnjene. Prvi odstavek tega člena določa, da če se med prevozom ugotovi, da se določbe te direktive ne izpolnjujejo ali da niso bile izpolnjene, pristojni organ v kraju, kjer se je to ugotovilo, zahteva od osebe, odgovorne za prevozno sredstvo, da ukrepa tako, kakor se pristojnemu organu zdi potrebno, da se zavaruje dobro počutje zadevnih živali. Odvisno od okoliščin vsakega posameznega primera lahko takšni ukrepi zajemajo: (a) da se pot konča ali da se živali po najbližji poti vrnejo na kraj odhoda, če jim takšen ukrep ne bi povzročil nepotrebnega trpljenja; (b) da se živalim priskrbi primerna namestitev z ustrezno

76. V podporo tožbenemu razlogu, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti, se Komisija najprej sklicuje na točko 5.4.2. poročila o misiji št. 9002/2003, iz katere je razvidno, da dokumentacija, ki je spremljala živali pri prevozu znotraj Helenske republike, ni vsebovala podatka o času odhoda. Iz te točke je prav tako razvidno, da so inšpektorji UPV našli tudi nepravilnosti v nekaterih dokumentih, ki so jih pristojni nacionalni organi že preverili. Kopije zdravstvenih spričeval in načrtov poti, ki so spremljale živali iz Španije, Francije in Nizozemske, ki so bile namenjene za zakol v Helenski republiki, so bile namreč nedosledne in na njih so manjkale pomembne

32 — Člen 8(1)(a) Direktive 91/628 sicer vsebuje obveznost pregleda prevoznih sredstev in živali *med prevozom po cesti,* vendar se Komisija v okviru tega tožbenega razloga sklicuje samo na člen 8(1)(b) in (d) te direktive. Glej točko 49 tožbe Komisije.

33 — Člen 9(1) Direktive 91/628 določa še, da namembni kraj in uporabo trupov teh živali urejajo določbe Direktive 64/433/EGS [Direktiva Sveta z dne 26. junija 1964 o zdravstvenih težavah, ki vplivajo na trgovanje s svežim mesom znotraj Skupnosti (64/433/EGS) (UL 121, 29.7.1964, str. 2012)]. Ta člen določa tudi, da se pristojni organ prek mreže Animo obvesti o vsakem ukrepu, sprejetem na podlagi drugega pododstavka, po postopkih, vključno s finančnimi, ki se uvedejo v skladu s postopkom, predvidenim v členu 17 te direktive.

informacije. Časi potovanja, navedeni na večini načrtov poti, so bili nedosledni in neizvedljivi. Vmesni počitek (med vmesno postajo v južni Italiji in namembnim krajem v Helenski republiki) na načrtu poti ni bil zapisan.

77. Komisija se sklicuje tudi na točko 5.4. poročila o misiji št. 7273/2004 [34], iz katere je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano od pristojnih organov v posameznih okrožjih zahtevalo, naj za leto 2003 predložijo program pregledov; predložilo ga je le 6 od 54 okrožij, torej 11,1 odstotka okrožij. Poleg tega je iz te točke razvidno, da je bilo v okrožju Ftiotida v drugi tretjini leta 2003 pregledanih 92 odstotkov tovorov v namembnem kraju, v tretji tretjini tega leta pa 83 odstotkov. V okrožju Karditsa so bili pregledi opravljeni v odhodnem kraju, v okrožju Larisa pa je bilo vsako četrtletje izvedenih tri do pet nenapovedanih pregledov v klavnicah, vendar prevozi na dolgih poteh v preglede niso bili vključeni. V okrožju Trikala so bili pregledi opravljeni med raztovarjanjem po prevozih na dolgih poteh. Poleg tega je iz te točke razvidno, da so nacionalni organi v letu 2003 pregledali 6808 vozil in ugotovili 3 kršitve in 24 nepravilnosti v spremnih dokumentih. Med misijo so inšpektorji UPV ugotovili še nekatere dodatne nepravilnosti, ki jih nacionalni pristojni organi niso zaznali. [35]

78. V točki 6.4. poročila o misiji št. 7273/2004 pa je navedeno, da večina okrožij ni predložila programa za preverjanje načrtov poti in da med pregledanimi okrožji ni bilo doslednosti glede tega, kako, in ali sploh, naj se zagotovi preverjanje načrtov poti. [36]

79. Komisija se sklicuje tudi na točki 5.4.2. in 6.4. poročila o misiji št. 8042/2006. Iz točke 5.4.2. tega poročila je razvidno, da je v okrožju Kilkis nacionalni pristojni organ navedel, da ni izvajal nobenega preverjanja načrtov poti. V okrožjih Mesenija, Lakonija, Tesprotija in Elida nacionalni pristojni organi pri pregledih niso ugotovili, da so načrti poti predvidevali predolg čas prevoza ali da so bile v njih nepravilnosti. V okrožju Tesprotija so lokalni pristojni organi zadržali originalne načrte poti, namesto da bi jih vrnili prevoznikom, ki bi jih morali izročiti pristojnemu organu v

34 — Na to točko poročila o misiji št. 7273/2004 se Komisija v tožbi ne sklicuje izrecno, vendar njeno vsebino navajam, ker je v okviru tega tožbenega razloga pomembna.

35 — V okrožju Larisa, na primer, so bili na številnih načrtih poti navedeni predolgi časi vožnje, v okrožju Ftiotida pa so na načrtih poti manjkali pomembni podatki.

36 — Komisija se sklicuje tudi na točko 5.3. poročila o misiji št. 7273/2004, iz katere naj bi bilo razvidno, da se je nadzor nad načrti poti izvajal samo v enem od štirih pregledanih okrožjih, in sicer v okrožju Ftiotida. Vendar pa iz te točke poročila ni razvidno, kar zatrjuje Komisija, temveč to, da so bile v okrožju Ftiotida preverjene zaprisege prevoznikov v zvezi z načrti za njihove običajne poti; iz te točke pa ni razvidno, da se je nadzor nad načrti poti izvajal samo v tem okrožju.

kraju izvora. V Patrasu so nacionalni pristojni organi preverjali načrte poti le do pristanišča, ne pa tudi za preostali del poti do končnega kraja; nacionalni pristojni organi zato niso odkrili, da je bil čas poti pri številnih prevozih na otoka Lezbos in Hios daljši od dovoljenega. V točki 6.4. poročila o misiji št. 8042/2006 pa je navedeno, da niti lokalni pristojni organi, ki so sestavili program preverjanja načrtov poti, niso dosegli zastavljenih ciljev, saj so se v splošnem zanašali na preverjanja, opravljena v klavnicah, včasih pa so preverjanja opravljali tudi, ko niso bila posebej koristna.

— preverjati prevozna sredstva in živali, ki prispejo v namembni kraj (člen 8(1)(b) Direktive 91/628);

— preverjati podatke na spremnih dokumentih (člen 8(1)(d) Direktive 91/628);

— sprejeti ukrepe pri nepravilnostih (člen 9 Direktive 91/628).

80. Iz določb, na katere se v okviru tega tožbenega razloga sklicuje Komisija, je razvidno, da Komisija zatrjuje neizpolnitev petih obveznosti Helenske republike:

— zagotoviti, da imajo prevozniki načrt poti (člen 5(A)(2)(b) Direktive 91/628);

81. Iz dokaznega gradiva, ki ga je predložila Komisija, po mojem mnenju ni mogoče ugotoviti, da Helenska republika ni izpolnila svoje obveznosti zagotoviti, da imajo prevozniki načrt poti (člen 5(A)(2)(b) Direktive 91/628). Iz nobenega poročila o misiji ni razvidno, da prevozniki *niso imeli* načrtov poti. Zato je treba po mojem mnenju del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz člena 5(A)(2)(b) Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

— zagotoviti, da so načrti poti prevoznikov ustrezni (člen 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, Direktive 91/628);

82. Obveznost zagotoviti, da so načrti poti prevoznikov ustrezni (člen 5(A)(2)(d)(i), prva

alinea, Direktive 91/628), vključuje obveznost, da načrti poti vsebujejo vse potrebne podatke in da so ti pravilni in ustrezni (npr. da časi voženj niso predolgi). V zvezi z neizpolnitvijo te obveznosti je Komisija sicer predložila dokaze, da so se v načrtih poti pojavljale nepravilnosti. Vendar pa po mojem mnenju ti niso dovolj natančni, da bi lahko dokazali ustaljeno in splošno kršitev obveznosti grških organov. Tako so na primer inšpektorji UPV ugotovili, da so „v nekaterih dokumentih“ nepravilnosti, da so bili časi potovanja „na večini načrtov poti“ nedosledni in neizvedljivi ter da je bil pri „številnih prevozih“ čas prevoza daljši od dovoljenega. Nobenega dvoma ni, da so se v Helenski republiki pojavljale nepravilnosti na načrtih poti, vendar iz dokaznega gradiva Komisije ni jasno, v koliko odstotkih od pregledanih primerov. Komisija po mojem mnenju ni predložila dovolj natančnih podatkov, da bi lahko dokazala neizpolnitev obveznosti v zvezi z ustreznostjo načrtov poti. Zato je treba po mojem mnenju del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz člena 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

83. Glede obveznosti preverjati prevozna sredstva in živali, ki prispejo v namembni kraj (člen 8(1)(b) Direktive 91/628), Komisija po mojem mnenju ni predložila nobenih dokazov. Nikjer v navedenih poročilih ni izrecno navedeno, da vozila niso bila preverjena *v namembnem kraju.* Celo nasprotno, za okrožje Ftiotida je v dokaznem gradivu naveden podatek [37], da je bilo v drugi in tretji tretjini leta 2003 pregledanih 92 odstotkov oziroma 83 odstotkov tovorov v namembnem kraju. Zato je treba del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz člena 8(1)(b) Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

84. Tudi del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti preverjati podatke na spremnih dokumentih (člen 8(1)(d) Direktive 91/628), po mojem mnenju ni utemeljen. Čeprav pristojni nacionalni organi v posameznih okrožjih v letu 2003 niso predložili programov pregledov, pa je iz točke 5.4. poročila o misiji št. 7273/2004 razvidno, da so se taki pregledi v okrožjih, ki so jih obiskali inšpektorji UPV, vseeno opravljali. Res je, da pristojni nacionalni organi v nekaterih primerih niso ugotovili obstoječih nepravilnosti, vendar so preglede vseeno opravljali – za leto 2003 obstaja na primer jasen podatek, da so jih opravili 6808. Zato menim, da je treba del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz člena 8(1)(d) Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

37 — Glej točko 77 teh sklepnih predlogov.

85. V zvezi z obveznostjo sprejeti ukrepe pri nepravilnostih (člen 9 Direktive 91/628) menim, da za ta del tožbenega razloga Komisija ni predložila dokazov. Ugotovitev neizpolnitve obveznosti iz tega člena bi zahtevala predložitev dokazov o tem, da pristojni grški organi ob ugotovitvi kršitve niso ustrezno ravnali. Vendar Komisija ni predložila nobenih dokazov o tem, v koliko primerih in v katerih okrožjih so pristojni nacionalni organi ugotovili kršitve in ob tem niso ustrezno ukrepali. Zato je treba po mojem mnenju del tožbenega razloga, v katerem Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz člena 9 Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

d) Rezultat analize

86. Menim, da je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti in v okviru katerega Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz členov 5(A)(2)(b), 5(A)(2)(d)(i), prva alinea, 8(1)(b) in (d) ter 9 Direktive 91/628, zavrniti kot neutemeljenega.

4. Tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoj počivališč v pristaniščih

a) Trditve strank

87. *Komisija* Helenski republiki očita, da sta misiji št. 9211/2003 (točka 5.2.2. poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točka 5.4.2. poročila o misiji) pokazali, da v trajektnih pristaniščih ali njihovi bližini ni zagotovila počivališč, kjer bi lahko živali po izkrcanju iz ladje počivale 12 ur, če dolžina prevoza po morju presega 29 ur. Pri tem se Komisija v obrazložitvi tožbe sklicuje na neizpolnitev obveznosti iz točke 48(7)(b) [38] poglavja VII priloge Direktive 91/628 oziroma na neizpolnitev obveznosti iz točke 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005. V tožbenem zahtevku pa zahteva le ugotovitev neizpolnitve obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

88. Glede enega od pristanišč (Igumenica) Komisija ugotavlja, da prostori, ki bi se lahko uporabljali za počivališča, obstajajo, vendar jih ni mogoče uporabljati v ta namen, ker pristojni organi take uporabe niso dovolili. Komisija navaja, da je grška vlada v odgovoru

38 — V zvezi s pravilnim citiranjem točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 glej opombo 5 teh sklepnih predlogov.

na obrazloženo mnenje sicer navedla, da je sprejela potrebne ukrepe za zagotovitev počivališča v tem pristanišču, vendar po mnenju Komisije grška vlada za to trditev ni predložila nobenega dokaza.

89. *Grška vlada* navaja, da Komisija ni navedla nobenega konkretnega primera, ko bi prevoz po morju med dvema pristaniščema Skupnosti presegal 29 ur. Poudarja, da točka 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 državam članicam ne nalaga, da morajo zagotoviti počivališča v pristaniščih; po mnenju grške vlade ta določba prevoznikom nalaga obveznost, da v okviru svojega načrta poti – ki vključuje prevoz po morju – predvidijo postanke na ustreznih počivališčih. Poleg tega navaja, da v praksi prevoz med nobenim grškim in drugim trajektnim pristaniščem v Skupnosti ne presega 29 ur. V zvezi s tem omenja, da prevoz med pristaniščem Bari v Italiji in grškim pristaniščem Igumenica, ki je glavno grško tranzitno pristanišče, ne traja več kot 10 ali 11 ur, med pristaniščema Bari in Patras pa ne več kot 15 ur.

90. *Komisija* v repliki prereka argumente grške vlade. Navaja, da je iz besedila točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 jasno razvidno, da morajo države članice zagotoviti počivališča v pristaniščih ali njihovi neposredni bližini. Poleg tega meni, da navedba grške vlade, da noben prevoz med katerimkoli grškim in drugim trajektnim pristaniščem v Skupnosti ne traja več kot 29 ur, ni pravilna.

b) Dopustnost

91. V zvezi s tožbenim razlogom, ki se nanaša na pomanjkanje počivališč, Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 oziroma kršitev točke 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005. Vendar pa moram poudariti, da se Komisija na neizpolnitev obveznosti iz določb obeh pravnih aktov sklicuje samo v obrazložitvi tožbe, v samem tožbenem zahtevku pa zatrjuje le neizpolnitev obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628, ne pa tudi neizpolnitev obveznosti iz točke 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005.

92. Točka 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 določa, da morajo živali pri prevozu po morju na redni in direktni liniji med dvema geografskima točkama v Skupnosti z vozili, natovorjenimi na plovila, brez

iztovarjanja živali, počivati 12 ur po iztovarjanju v namembnem pristanišču ali njegovi neposredni bližini, razen če se čas na poti po morju lahko vključi v splošno shemo točk 2 in 4 te priloge.

93. Točka 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005 pa določa, da morajo živali pri prevozu po morju na rednih in neposrednih povezavah med dvema točkama v Skupnosti z vozili, naloženimi na plovila, ne da bi živali iztovorili, po iztovarjanju v namembnem pristanišču ali neposredni bližini pristanišča počivati vsaj 12 ur, razen če je čas vožnje po morju tak, da je to vožnjo mogoče vključiti v splošni sistem točk od 1.2 do 1.4 tega poglavja priloge I.

94. Iz primerjave teh dveh določb lahko ugotovimo, da vsebujeta isto obveznost dvanajsturnega počitka živali pri prevozu po morju na rednih povezavah, ko se vozila naložijo na plovila, ne da bi se živali iztovorile.[39] Zato bi lahko bilo sklicevanje Komisije na točko 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005 načeloma dopustno. Vendar pa Komisija v samem tožbenem zahtevku ne zahteva ugotovitve neizpolnitve obveznosti iz te točke priloge Uredbe 1/2005. Poleg tega je na obravnavi pojasnila, da določbe Direktive 91/628 zadostujejo za ugotovitev neizpolnitve obveznosti v obravnavani zadevi in da se na določbe Uredbe 1/2005 sklicuje samo kot dokaz za trditev, da je neizpolnitev obveznosti Helenske republike trajna. Zato bom v okviru tega tožbenega razloga analizirala samo, ali Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

c) Pravna presoja

95. V okviru analize tožbenega razloga, ki se nanaša na neobstoj počivališč v pristaniščih, je treba najprej pojasniti, kakšne obveznosti ima država članica na podlagi točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

96. Prvič, v tej določbi sicer ni izrecno navedeno, da morajo države članice v pristaniščih zagotoviti počivališča za živali, vendar pa ta obveznost po mojem mnenju izhaja iz zahteve, da morajo živali počivati 12 ur po iztovarjanju v namembnem pristanišču ali njegovi neposredni bližini. Menim, da ni mogoče sprejeti argumenta grške vlade, da imajo na podlagi navedenih določb obveznost samo prevozniki, da v okviru svojega načrta poti – ki vključuje prevoz po morju – predvidijo postanke na ustreznih počivališčih.

39 — Opomba, ki se nanaša samo na slovensko besedilo sklepnih predlogov: točka 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628 sicer vsebuje izjemo, da ta obveznost velja, razen če se čas na poti po morju lahko vključi v splošno shemo točk 2 *in* 4 te priloge, medtem ko se točka 1.7(b) poglavja V priloge I Uredbe 1/2005 sklicuje na točke *od* 1.2 *do* 1.4 tega poglavja priloge. Vendar pa ta razlika v dikciji teh dveh členov ni taka, da bi lahko bilo zaradi nje sklicevanje Komisije na to določbo Uredbe 1/2005 nedopustno, saj je tudi pri poglavju VII priloge Direktive 91/628 dejansko treba upoštevati točke *od* 2 *do* 4 te priloge. Točka 4 te priloge Direktive 91/628 se namreč sklicuje na točko 3 te priloge: „Za cestna vozila, ki izpolnjujejo zahteve iz točke 3 […]“.

Če časa prevoza ne bo mogoče vključiti v čas prevoza iz točk 2 in 4 poglavja VII priloge Direktive 91/628, [40] bodo morale živali počivati v pristaniščih, in ne drugje na poti.

97. Drugič, naj poudarim, da je napačna trditev Komisije, da so počivališča potrebna takrat, ko prevoz presega 29 ur. Iz točk 2 in 4 poglavja VII priloge Direktive 91/628 je razvidno, da so maksimalni dovoljeni časi prevozov različni in odvisni od opremljenosti vozila, v katerem se živali prevažajo, in od vrste živali, ki se prevažajo. [41] Čas prevoza domačih kopitarjev, goveda, ovc, koz in prašičev načeloma ne sme presegati *osem ur*. [42] Ta maksimalni čas prevoza se lahko podaljša, če vozila, s katerimi se živali prevažajo, izpolnjujejo določene zahteve, na primer: imajo dovolj stelje, krme in vode, zračenje, pregrade, s katerimi je mogoče ustvariti ločene predelke. [43] Če vozila izpolnjujejo te pogoje, je maksimalni čas prevoza za živali, ki še vedno sesajo, *devet ur*, po tem morajo imeti najmanj eno uro počitka, nato pa se lahko prevažajo *še devet ur*. Maksimalni čas prevoza prašičev in domačih kopitarjev je *24 ur*. [44] Vse druge vrste živali se smejo prevažati *14 ur*, po tem morajo imeti eno uro počitka, da se napojijo in po potrebi nahranijo, nato pa se lahko prevažajo *še 14 ur*. [45]

98. Iz navedenega v točki 97 teh sklepnih predlogov je razvidno, da morajo v določenih primerih živali počivati tudi, če je prevoz po morju krajši, in da bo tudi v teh primerih treba zagotoviti počivališča v pristaniščih. [46] Zato tudi ni mogoče sprejeti argumenta grške vlade, da počivališča niso potrebna, ker naj prevoz med nobenim grškim in drugim trajektnim pristaniščem v Skupnosti ne bi presegal 29 ur.

99. Poleg tega je treba poudariti, da ko Komisija zatrjuje, da je treba zagotoviti

40 — V zvezi s tem glej podrobneje točko 97 teh sklepnih predlogov.

41 — V literaturi v zvezi z najdaljšimi časi prevoza živali Radford, M., Animal passions, animal welfare and European policy making, v Craig, P., Harlow, C. (ur.), Lawmaking in the European Union, Kluwer Law International, London 1998, str. 424, poudarja, da so bila med državami glede tega vprašanja ob sprejemanju Direktive 91/628 stališča zelo različna.

42 — Glej točko 2 poglavja VII priloge Direktive 91/628.

43 — Za natančne določbe o dodatnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati vozila, glej točko 3 poglavja VII priloge Direktive 91/628.

44 — Glej točko 4(b) in (c) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

45 — Glej točko 4(d) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

46 — V praksi bo treba upoštevati tudi, da je včasih težko zagotoviti počitek točno takrat, ko poteče najdaljši čas prevoza, ki je dovoljen za posamezno živalsko vrsto; če na primer prevoz prašičev po morju traja 23 ur in raztovarjanje pol ure, mora biti počivališče za živali zagotovljeno v neposredni bližini pristanišča. Poleg tega je treba upoštevati, kakor je Sodišče odločilo v sodbi z dne 23. novembra 2006 v zadevi ZVK (C-300/05, ZOdl., str. I-11169), da prevoz vključuje natovarjanje in raztovarjanje živali; s tem se celoten čas prevoza še podaljša.

počivališča v pristaniščih ali njihovi neposredni bližini, če dolžina prevoza presega 29 ur, očitno upošteva čas prevoza vseh drugih vrst živali, in ne specifičnih določb glede časa prevoza živali, ki sesajo, ali prašičev in domačih kopitarjev; pri tem najdaljši čas prevoza izračuna po formuli „14 + 1 + 14“ (14 ur prevoza + 1 ura počitka + 14 ur prevoza). Vendar pa je, kakor je razvidno iz sodbe Sodišča v zadevi Interboves [47], tak izračun napačen. Sodišče je v tej zadevi ugotovilo, da upoštevanje enournega počitka na odprtem morju v praksi skorajda ni uresničljivo, saj bi to pomenilo, da ladja po 14 urah na morju pristane za najmanj eno uro, nato pa odpluje nazaj na morje za novo obdobje 14 ur. [48] Zato je odločilo, da je v takem primeru najdaljši čas prevoza po morju *28 ur*. [49]

100. V obravnavani zadevi se Komisija v podporo tožbenemu razlogu, ki se nanaša na pomanjkanje počivališč, sklicuje na točko 5.2.2. poročila o misiji št. 9211/2003 in točko 5.4.2. poročila o misiji št. 8042/2006.

101. Iz točke 5.2.2. poročila o misiji št. 9211/2003 je razvidno, da v grških trajektnih pristaniščih ni počivališč za živali. Nacionalni pristojni organi so skušali to upravičiti s tem, da je potovanje po morju mogoče vključiti v celoten dopusten čas prevoza, vendar pa so inšpektorji UPV poudarili, da to ni vedno mogoče. V nekaterih primerih prevoza živali iz južne Italije v Helensko republiko je prevoz po morju trajal dlje od najdaljšega dovoljenega časa prevoza, zato bi morala biti živalim zagotovljena počivališča.

102. V točki 5.4.2. poročila o misiji št. 8042/2006 pa je konkretno navedeno, da v samih pristaniščih ali bližini pristanišč Patras in Pirej ni počivališč za živali. V bližini pristanišča Igumenica sicer obstaja prostor, ki bi se lahko uporabljal kot počivališče za živali, ki se prevažajo, vendar pristojni organi niso dovolili njegove uporabe v ta namen.

103. Iz navedenih poročil o misijah je razvidno, da Helenska republika v nobenem od svojih pristanišč ni zagotovila počivališča za živali, zato je po mojem mnenju tožbeni razlog, ki se nanaša na neobstoj počivališč, utemeljen.

47 — Sodba z dne 9. oktobra 2008 v zadevi Interboves (C-277/06).

48 — V opombi 47 navedena sodba Interboves (točka 30). Primerjaj tudi sklepne predloge generalnega pravobranilca Mengozzija, predstavljene 13. marca 2008, v zadevi Interboves (C-277/06, točka 33), iz katerih je razvidno, da med prevozom po morju enourni čas počitka nima smisla.

49 — V opombi 47 navedena sodba Interboves (točka 32).

d) Rezultat analize

104. Po mojem mnenju Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi se določila počivališča za živali po tem, ko se izkrcajo v pristaniščih ali bližini pristanišč, ni izpolnila obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge Direktive 91/628.

Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive 91/628 in člena 27(1) Uredbe 1/2005.

106. Komisija zlasti poudarja, da v nekaterih grških okrožjih – Ahaja, Kilkis in Seres – ni bilo predvideno, da bi se nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi izvajal, bodisi ker je primanjkovalo osebja bodisi ker je bil nadzor že izveden v grških pristaniščih. Komisija opozarja, da pilotni program, ki je predvideval dodatne nadzore, ni zajemal vseh regij, med katerimi je Tesalija, glede katere so bile nepravilnosti ugotovljene v okviru misije št. 9211/2003.

5. Tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi

a) Trditve strank

105. *Komisija* navaja, da je iz poročil o misijah št. 9211/2003 (točka 5.2.1.), št. 7273/2004 (točka 5.5.) in št. 8042/2006 (točka 5.5.) razvidno, da Helenska republika ni sprejela ustreznih ukrepov za nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi, da bi se preprečil nedovoljen cestni prevoz živali. V zvezi s tem tožbenim razlogom Komisija zatrjuje, da

107. *Grška vlada* zatrjuje, da je treba člen 8 Direktive 91/628 in člen 27 Uredbe 1/2005 razlagati tako, da je za kršitev teh določb treba dokazati popoln neobstoj nadzora nad zaščito živali med prevozom in da morajo pristojni organi določiti način in kraj izvajanja tega nadzora. Člen 8 Direktive 91/628 namreč predvideva različne oblike nadzora, in ne le nadzora prevoza po cesti, na katerega se sklicuje Komisija. Ta vlada meni, da izvedba pilotnega programa, v okviru katerega so inšpekcije izvajale mešane ekipe v določenih okrožjih, ter naložitev sankcij prevoznikom in uvedba različnih postopkov vzajemne pomoči z nekaterimi državami članicami dokazujejo,

da grški organi izvajajo nadzor, ki ga zahtevajo predpisi Skupnosti. Kot dokaz grška vlada odgovoru na tožbo prilaga dokumente, ki dokazujejo naložitev sankcij in postopke vzajemne pomoči. [50]

108. *Komisija* na to odgovarja, da mora biti nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi, da bi bil skladen s predpisi Skupnosti, primeren, zadosten in učinkovit. Po mnenju Komisije nadzori nad načrti poti, ki so jih izvedli grški organi, niso bili učinkoviti in primerni, da bi preprečili nedovoljen cestni prevoz živali.

b) Dopustnost

109. V zvezi s tožbenim razlogom, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive 91/628 in člena 27(1) Uredbe 1/2005.

110. Člen 8 Direktive 91/628 v prvem odstavku določa, da države članice zagotovijo, da pristojni organi preverjajo skladnost z zahtevami te direktive [51] tako, da opravljajo nediskriminatorne preglede (a) prevoznih sredstev in živali med prevozom po cesti; (b) prevoznih sredstev in živali, ki prispejo v namembni kraj; (c) prevoznih sredstev in živali na trgih, krajih odhoda, počivališčih in točkah pretovarjanja; (d) podatkov na spremnih dokumentih. V drugem odstavku tega člena se zahteva, da je treba te preglede opraviti na ustreznem vzorcu živali, in v tretjem odstavku, da mora pristojni organ v zvezi z opravljenimi pregledi Komisiji predložiti letno poročilo. Četrti odstavek določa, da se pregledi lahko opravljajo tudi med prevozom živali, peti odstavek pa, da ta člen ne vpliva na preglede, ki jih opravljajo organi, odgovorni za splošno uporabo zakonov v državi članici.

111. Člen 27(1) Uredbe 1/2005, ki je po mnenju Komisije ustreznik členu 8 Direktive 91/628, pa v prvem stavku določa, da pristojni organ preveri, ali so bile izpolnjene zahteve te uredbe, z opravljanjem nediskriminatornih pregledov živali, prevoznih sredstev in spremnih dokumentov. Člen 27(1) Uredbe 1/2005 v drugem stavku določa še, da je treba te preglede opraviti na ustreznem deležu živali,

50 — Gre za te odločbe o naložitvi kazni: št. 1537 z dne 17. marca 2006, št. 2324 z dne 19. aprila 2007, št. 5505 z dne 24. septembra 2007, št. 1556 z dne 23. avgusta 2006, št. 16 z dne 8. januarja 2007 in št. 2961 z dne 2. oktobra 2006. Dokumenti, ki dokazujejo postopke vzajemne pomoči z drugimi državami članicami, pa so: št. 308252 z dne 25. septembra 2006, št. 308313 z dne 14. novembra 2006, št. 261133 z dne 7. marca 2007, št. 304840 z dne 12. junija 2007, št. 304908 z dne 24. julija 2007 in št. 304856 z dne 25. junija 2007.

51 — Ta člen določa še, da pristojni organi to skladnost preverjajo po načelih in pravilih nadzora, določenih v Direktivi 90/425/EGS [Direktiva Sveta z dne 26. junija 1990 o veterinarskih in zootehničnih pregledih, ki se zaradi vzpostavitve notranjega trga izvajajo v trgovini znotraj Skupnosti z nekaterimi živimi živalmi in proizvodi (90/425/EGS) (UL L 224, 18.8.1990, str. 29)].

ki se letno prepeljejo v vsaki državi članici, in v tretjem stavku, da se delež pregledov poveča, kadar se ugotovi, da niso bile upoštevane določbe te uredbe. [52]

112. Iz primerjave teh dveh določb lahko ugotovimo, da člen 8(1) Direktive 91/628 natančno določa, kje je treba opravljati nediskriminatorne preglede prevoznih sredstev in živali: med prevozom po cesti, v namembnem kraju, na trgih, krajih odhoda, počivališčih in točkah pretovarjanja; poleg tega določa, da morajo pristojni organi preverjati podatke na spremnih dokumentih. Prvi stavek člena 27(1) Uredbe 1/2005 pa vsebuje splošno pravilo, da mora pristojni organ opravljati nediskriminatorne preglede živali, prevoznih sredstev in spremnih dokumentov. Morda bi res lahko zatrdili, da te razlike v formulaciji obeh členov niso take, da se zaradi njih spremeni vsebina obveznosti pristojnih organov in da imajo na podlagi obeh členov pristojni organi obveznost opravljati nediskriminatorne preglede živali, prevoznih sredstev in spremnih dokumentov. Vendar pa moram poudariti, da prvi stavek člena 27(1) Uredbe 1/2005 pristojnim organom daje več diskrecije pri odločitvi, kje in kako bo te preglede opravil. Vrste pregledov iz člena 8(1) Direktive 91/628 pa so določene kumulativno in pristojni organ ne more po lastni presoji odločiti, katere od vrst pregledov bo izvedel in katerih ne. Zato po mojem mnenju ne moremo zatrditi, da sta obveznosti iz člena 8(1) Direktive 91/628 in prvega stavka člena 27(1) Uredbe 1/2005 povsem enaki, in zato sklicevanje Komisije na prvi stavek člena 27(1) Uredbe 1/2005 ni dopustno.

113. Členu 8(2) Direktive 91/628, ki določa, da je treba preglede opraviti na ustreznem vzorcu živali, ustreza drugi stavek člena 27(1) Uredbe 1/2005, ki določa, da je preglede treba opraviti na ustreznem deležu živali, zato je sklicevanje na ta člen Uredbe 1/2005 dopustno. Člen 8(3) do (5) Direktive 91/628 pa nima ustreznika v členu 27(1) Uredbe 1/2005. [53]

52 — Ta člen določa še, da se ti deleži določijo po postopkih iz člena 31(2) Uredbe 1/2005.

53 — Ustreznik členu 8(3) Direktive 91/628 bi lahko bil člen 27(2) Uredbe 1/2005, vendar se Komisija na zadnjega ne sklicuje.

c) Pravna presoja

114. V zvezi s tem tožbenim razlogom se Komisija sklicuje na ugotovitve iz točke 5.2.1. poročila o misiji št. 9211/2003, točke 5.5. poročila o misiji št. 7273/2004 in točke 5.5. poročila o misiji št. 8042/2006.

115. Iz točke 5.2.1. poročila o misiji št. 9211/2003 je razvidno, da se v grških okrožjih nadzor izvaja samo v pristaniščih in pri prestopu meje, drugje na poti pa ne. Poleg tega se pristojni organi niso dogovorili s policijo, da bi ta olajšala nadzor na cestah.

116. Iz točke 5.5. poročila o misiji št. 7273/2004 je razvidno, da je bil sklican sestanek med predstavniki grškega ministrstva za razvoj podeželja in prehrano ter grškega ministrstva za javni red, da bi se organiziral nadzor na cestah; tak nadzor naj bi se začel izvajati šele po nekih drugih upravnih ukrepih. [54] Predstavnik ministrstva za razvoj podeželja in prehrano je priznal, da so nedovoljeni prevozi živali v Grčiji še vedno zelo razširjen problem.

117. Iz točke 5.5. poročila o misiji št. 8042/2006 pa je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano štirim okrožjem (Kilkis, Seres, Tesprotija, Ahaja) naložilo, naj v okviru pilotnega programa izvajajo nadzore ob cestah, pri čemer jim mora pomagati policija. Pristojni organi v okrožju Seres so kot odziv na to sporočili, da takega nadzora nimajo namena uvesti, pristojni organi v okrožju Kilkis so navedli, da za tak nadzor nimajo osebja, v okrožju Tesprotija pa je bil nadzor predviden dvakrat, vendar ni bil izveden zaradi drugih nepričakovanih nalog policije. Pristojni organi v okrožju Ahaja so navedli, da nadzor osredotočajo na pristanišče Patras in da ne potrebujejo pomoči policije, saj vozila ustavijo pristaniški organi.

118. Iz točke 5.5. poročila o misiji št. 8042/2006 je razvidno tudi, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano od vseh 54 grških okrožij zahtevalo, naj uvedejo druge ukrepe za preprečevanje nedovoljenih prevozov. Na to zahtevo se je odzvalo le 21 okrožij, 33 pa jih v zvezi s to zahtevo ministrstvu sploh ni odgovorilo. Od sedmih okrožij, ki so jih obiskali inšpektorji UPV, sta na zahtevo odgovorili dve – Karditsa in Trikala. V okrožju Karditsa je bila denarna kazen naložena štirim prevoznikom, enemu od teh pa tudi v okrožju Trikala.

54 — V točki 5.5. poročila o misiji št. 7273/2004 ni navedeno, kateri ukrepi so to.

119. V zvezi s tem tožbenim razlogom je treba najprej pojasniti, da se Komisija v tožbi, formalno gledano, sicer sklicuje na celoten člen 8 Direktive 91/628, vendar pravzaprav zatrjuje le dve izrecni kršitvi.

120. Po eni strani – kakor pravilno poudarja grška vlada [55] – Komisija v okviru tega tožbenega razloga predloži dokaze za neizpolnitev obveznosti iz člena 8(1)(a) Direktive 91/628, ki se nanaša na obveznost predvideti nadzor prevoznih sredstev in živali med prevozom *po cesti*. Po drugi strani pa predloži dokaze za to, da se niso izvajali „drugi ukrepi“ [56], ki jih je predlagalo grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano.

121. V zvezi z „drugimi ukrepi“, ki naj bi se izvajali, iz dokaznega gradiva ni razvidno, za kakšne ukrepe gre in ali naj bi se izvajali v namembnih krajih, krajih odhoda, na počivališčih ali pa je šlo za preverjanje podatkov na spremnih dokumentih. Ti dokazi po mojem mnenju ne omogočajo ugotovitve, katere obveznosti iz člena 8 Direktive 91/628 naj Helenska republika ne bi izpolnila. Poleg tega naj poudarim, da sem že v okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na preverjanje načrtov poti, ugotovila, da Komisija ni dokazala, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 8(1)(b) in (d) Direktive 91/628 [57]. Zato je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi, zavrniti v delu, v katerem se nanaša na neizpolnitev obveznosti izvajati „druge ukrepe“. [58]

122. Analizo v okviru tega tožbenega razloga bom zato osredotočila na to, ali je Helenska republika kršila člen 8(1)(a) Direktive 91/628.

123. Po mojem mnenju lahko na podlagi navedenih informacij iz poročil o misijah ugotovimo, da je tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi, v delu, ki se nanaša na nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi med prevozom *po cestah*, utemeljen. Iz navedenih poročil je namreč razvidno, da v obdobju od leta 2003 do leta 2006 nadzora nad

55 — Glej točko 16 odgovora grške vlade na tožbo Komisije.

56 — Glej točko 118 teh sklepnih predlogov.

57 — Glede neutemeljenosti tistega dela tožbenega razloga, ki se nanaša na neizpolnitev obveznosti iz člena 8(1)(b) Direktive 91/628, glej točko 83 teh sklepnih predlogov, glede neutemeljenosti tistega dela tožbenega razloga, ki se nanaša na neizpolnitev obveznosti iz člena 8(1)(d) Direktive 91/628, pa točko 84.

58 — V zvezi s tem bi želela dodati, da ni mogoče sprejeti argumenta grške vlade, da je treba za ugotovitev kršitve člena 8(1) Direktive 91/628 dokazati popoln neobstoj pregledov prevoznih sredstev in živali in da imajo pristojni organi popolno diskrecijo pri določanju načina in krajev izvajanja teh pregledov. Vrste pregledov, ki jih vsebujejo točke od (a) do (d) člena 8(1) Direktive 91/628, so kumulativne, in ne alternativne, in z izvajanjem ene vrste nadzora države članice ne izpolnijo vseh obveznosti iz člena 8 (1) Direktive 91/628.

prevoznimi sredstvi in živalmi med prevozom po cestah skoraj ni bilo. Nadzor se je izvajal le v pristaniščih in pri prehodu meje, na cestah pa skoraj nikjer.

124. Poleg tega naj poudarim, da je nadzor nad prevozom po cesti – ki je najpogostejša oblika prevoza živali – še posebej pomemben, saj je za živali načeloma bolj naporen od drugih načinov prevoza, razmere, v katerih se prevažajo živali, namenjene za zakol, pa navadno najslabše. [59]

d) Rezultat analize

125. V zvezi z dokaznim gradivom, ki ga odgovoru na tožbo prilaga grška vlada in s katerim dokazuje, da so bile, po eni strani, sankcije naložene v okrožjih Ahaja, Zahodna Atika, Tesprotija in Pela in da so, po drugi strani, grški organi uvedli različne postopke vzajemne pomoči z organi iz drugih držav članic, naj poudarim, da so bili vsi razen dveh navedenih ukrepov [60] izvedeni po poteku roka za izpolnitev obveznosti, navedenega v obrazloženem mnenju, tj. po 5. septembru 2006. V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba obstoj neizpolnitve obveznosti presojati glede na stanje ob poteku roka, ki je bil določen v obrazloženem mnenju. [61] Sodišče torej v okviru postopka na podlagi člena 226 ES ne more upoštevati ukrepov držav članic, sprejetih v obdobju od izdaje obrazloženega mnenja do predložitve tožbe, ampak se mora omejiti na preučitev stanja, kakršno je obstajalo ob poteku roka, določenega v obrazloženem mnenju za odpravo kršitev. Helenska republika je kot dokaz, da izpolnjuje svoje obveznosti, predložila le dva primera naložitve kazni pred potekom tega roka, [62] ki pa po mojem mnenju ne zadostujeta za dokaz, da je izpolnila svoje obveznosti iz člena 8(1)(a) Direktive 91/628. [63]

126. Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi se zagotovilo izvajanje nadzorov prevoznih sredstev in živali med prevozom po cesti, ni izpolnila obvez-

59 — Glej Wilkins, D. B. (ur.), Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns, Kluwer Law International, London, Haag, Boston 1997, str. 3 in 4.

60 — Navedena primera sta: (1) upravna kazen 2935 eurov zaradi kršitev Direktive 91/628, ki je bila izrečena 17. marca 2006 v okrožju Ahaja zaradi preobremenitve vozila in zaradi pomanjkanja prostora, da bi lahko živali stale v naravnem položaju; in (2) upravna kazen 1000 eurov zaradi kršitev Direktive 91/628, ki je bila izrečena 23. avgusta 2006 zaradi neprimernega sistema napajanja za govedo in zaradi pokvarjene naprave za napajanje ovc.

61 — Glej v tem smislu sodbe z dne 25. maja 2000 v zadevi Komisija proti Grčiji (C-384/97, Recueil, str. I-3823, točka 35); z dne 10. maja 2001 v zadevi Komisija proti Nizozemski (C-152/98, Recueil, str. I-3463, točka 21); z dne 17. januarja 2002 v zadevi Komisija proti Belgiji (C-423/00, Recueil, str. I-593, točka 14); z dne 24. junija 2004 v zadevi Komisija proti Nizozemski (C-350/02, ZOdl., str. I-6213, točka 31); z dne 7. junija 2007 v zadevi Komisija proti Belgiji (C-254/05, ZOdl., str. I-4269, točka 39); z dne 17. januarja 2008 v zadevi Komisija proti Nemčiji (C-152/05, ZOdl., str. I-39, točka 15) in z dne 10. aprila 2008 v zadevi Komisija proti Portugalski (C-265/06, ZOdl., str. I-2245, točka 25).

62 — Glej opombo 60 teh sklepnih predlogov.

63 — Helenska republika je na obravnavi navedla, da so bile kršitve sicer ugotovljene pred potekom roka za izpolnitev obveznosti, navedenega v obrazloženem mnenju, vendar v podporo tej trditvi ni predložila nobenega dokaza, zato je po mojem mnenju ni mogoče sprejeti.

nosti iz člena 8(1)(a) Direktive 91/628. V preostalem je treba tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadosten nadzor nad prevoznimi sredstvi in živalmi, kot neutemeljenega zavrniti.

6. Tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadostne sankcije pri ponavljajočih se kršitvah predpisov o zaščiti živali

a) Trditve strank

127. *Komisija* zatrjuje, da je bilo v okviru misij št. 9002/2003 (točka 5.4.5. poročila o misiji), št. 9211/2003 (točka 5.4. poročila o misiji), št. 7273/2004 (točka 6.7. poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točka 5.4.3. poročila o misiji) ugotovljeno, da Helenska republika ni sprejela ustreznih ukrepov, da bi se pri ponavljajočih se ali hudih kršitvah predpisov o zaščiti živali med prevozom kršiteljem naložile učinkovite, sorazmerne in odvračilne sankcije. V okviru tega tožbenega razloga Komisija zatrjuje kršitev člena 18(2) Direktive 91/628 ter členov 25 in 26(6) Uredbe 1/2005.

128. *Grška vlada* meni, da Komisija ni navedla nobenega konkretnega dejstva v podporo svojim trditvam. Grška vlada poudarja, da pristojni organi kršiteljem nalagajo učinkovite, sorazmerne in odvračilne sankcije, in v dokaz predloži seznam odločb, s katerimi je bila naložena upravna kazen. [64]

b) Dopustnost

129. V okviru tožbenega razloga, ki se nanaša na nezadostne sankcije pri ponavljajočih se kršitvah predpisov o zaščiti živali, Komisija zatrjuje kršitev člena 18(2) Direktive 91/628. Komisija meni, da sta ustreznika temu členu člen 25 in, posebej za ponavljajoče se kršitve, člen 26(6) Uredbe 1/2005.

130. Člen 18(2) Direktive 91/628 določa, da država članica pri ponavljajočih se kršitvah te direktive ali kršitvah, ki vključuje hudo trpljenje živali, brez poseganja v katere koli druge predvidene kazni sprejme ukrepe, potrebne za odpravo opaženih pomanjkljivosti, vse do in vključno z začasnim ali dokončnim odvzemom dovoljenja iz člena

64 — Grška vlada se sklicuje na odločbe o naložitvi kazni, navedene v opombi 50 teh sklepnih predlogov.

5A(1)(a)(ii) te direktive. Ta člen določa še, da države članice pri prenosu določb v nacionalno zakonodajo določijo ukrepe, s katerimi bodo odpravljale opažene pomanjkljivosti.

131. Člen 25 Uredbe 1/2005 določa, da države članice določijo predpise o kaznih, ki se uporabljajo za kršitve določb te uredbe, in izvedejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo njihovo izvajanje. V skladu s tem členom morajo biti predvidene kazni učinkovite, sorazmerne in odvračilne. [65] Na podlagi tega člena imajo države članice torej splošno obveznost zagotoviti kazni za kršitve določb te uredbe, in ne obveznosti zagotoviti kazni za ponavljajoče se kršitve, kakršne so predvidene v členu 18(2) Direktive 91/628. Zato bi lahko bil člen 25 Uredbe 1/2005 kvečjemu ustreznik členu 18(1) Direktive 91/628, ki državam članicam nalaga dolžnost, da sprejmejo ustrezne ukrepe za kaznovanje fizičnih ali pravnih oseb zaradi kršitev te direktive. Vendar pa se Komisija v tožbi ne sklicuje na kršitev člena 18(1), temveč na kršitev člena 18(2) Direktive 91/628. Ker člen 25 Uredbe 1/2005 ni ustreznik zadnjemu, sklicevanje nanj po mojem mnenju ni dopustno.

65 — Ta člen določa še, da države članice obvestijo Komisijo o teh določbah in o določbah za uporabo člena 26 najpozneje do 5. julija 2006 ter nemudoma tudi o kakršnih koli poznejših spremembah, ki vplivajo nanje.

132. Člen 26(6) Uredbe 1/2005 pa določa, da lahko pri ponavljajočih se ali hudih kršitvah te uredbe država članica temu prevozniku ali prevoznemu sredstvu začasno prepove prevažanje živali na svojem ozemlju, čeprav je prevoznika ali prevozno sredstvo odobrila druga država članica. [66]

133. Iz tega člena uredbe torej izhaja le možnost države članice prevozniku *začasno* prepovedati prevažanje živali, medtem ko člen 18(2) Direktive 91/628 državi članici na splošno omogoča sprejetje ukrepov za odpravo opaženih pomanjkljivosti, ki vključujejo začasni ali dokončni odvzem dovoljenja za prevoz. Možnosti, ki jih ima država članica za sankcioniranje ponavljajočih se kršitev na podlagi člena 26(6) Uredbe 1/2005, so torej ožje od možnosti za sankcioniranje na podlagi člena 18(2) Direktive 91/628, vendar pa širše

66 — Ta člen določa še, da je ta prepoved mogoča le, če so bile izkoriščene vse možnosti na podlagi medsebojne pomoči in izmenjave informacij, kot je predvideno v členu 24 te uredbe. Prvi odstavek tega člena 24 določa, da se za namene te uredbe uporabljajo predpisi in postopki obveščanja, določeni v Direktivi Sveta 89/608/EGS [Direktiva Sveta 89/608/EGS z dne 21. novembra 1989 o medsebojnem sodelovanju med upravnimi organi držav članic in sodelovanju med njimi in Komisijo, za zagotavljanje pravilnega izvajanja veterinarske in zootehniške zakonodaje, UL L 351, 2.12.1989, str. 34], drugi odstavek pa določa, da vsaka država članica v treh mesecih od datuma začetka veljavnosti te uredbe sporoči Komisiji podatke o kontaktni točki za namene te uredbe, vključno z elektronskimi naslovi, kadar so na voljo, in kakršne koli posodobitve teh podatkov ter da Komisija sporoči podatke o kontaktnih točkah drugim državam članicam v okviru Stalnega odbora za prehransko verigo in zdravstveno varstvo živali.

možnosti sankcioniranja iz te direktive *a maiori ad minus* vključujejo začasno prepoved prevažanja živali iz te uredbe. Zato je po mojem mnenju sklicevanje Komisije na člen 26(6) Uredbe 1/2005 dopustno.

c) Pravna presoja

134. Utemeljenost tega tožbenega razloga Komisija dokazuje s sklicevanjem na točko 5.4.5. poročila o misiji št. 9002/2003, točko 5.4. poročila o misiji št. 9211/2003, točko 6.7. poročila o misiji št. 7273/2004 in točko 5.4.3. poročila o misiji št. 8042/2006.

135. Iz točke 5.4.5. poročila o misiji št. 9002/2003 je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano uvedlo sistem nadzora nad skladnostjo s predpisi za zaščito živali med prevozom in pri zakolu. Ta sistem je temeljil na kontrolnih seznamih za zapise o inšpekcijah med prevozi in pri zakolu, nato pa so se pripravili povzetki rezultatov teh inšpekcij. Na podlagi tega sistema naj bi se prva kršitev predpisov o zaščiti živali kaznovala s pisnim opominom, druga z upravno kaznijo [67], ob tretji pa naj bi se začel kazenski pregon.

136. Iz točke 5.4.5. poročila o misiji št. 9002/2003 je razvidno tudi, da so bili pregledani nekateri primeri nadzora, ki so jih izvedli nacionalni organi, in da so bile pri njih ugotovljene nepravilnosti. [68]

137. V točki 5.4. poročila o misiji št. 9211/2003 je navedeno, da je bilo v letu 2002 za 26 kršitev izrečenih 9 ustnih opominov, 16 pisnih opominov in ena upravna kazen. Niti v letu 2001 niti v letu 2002 ni bilo začasno ali dokončno odvzeto nobeno dovoljenje za prevoz. Ugotovljeno je bilo, da so bile v enem okrožju za kršitve predlagane štiri denarne kazni po 3000 eurov, vendar niso bile izrečene.

138. V točki 6.7. poročila o misiji št. 7273/2004 je navedeno, da sistem sankcioniranja ni učinkovit, saj je osnovna kontrola

67 — Za kršitev predpisov o zaščiti živali med prevozom je predvidena denarna kazen od 3 000 do 15.000 eurov ter začasen ali dokončen odvzem dovoljenja za prevoz; za kršitev predpisov o zaščiti živali pri zakolu pa je predvidena denarna kazen od 1 500 do 3 000 eurov.

68 — Te nepravilnosti so vključevale na primer tovor 2345 prašičev iz Nizozemske, pri katerem je bilo ob prihodu 184 živali mrtvih, 150 pa jih je bilo v slabem stanju. Pristojni lokalni organ je o tem obvestil grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano, ki je o tem obvestilo nizozemske pristojne organe in Komisijo.

šibka, število pisnih opominov majhno in postopki uveljavljanja sankcij problematični.

139. Iz točke 5.4.3. poročila o misiji št. 8042/2006 je razvidno, da je ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano pristojnim organom v okrožjih naložilo, naj za prvo kršitev, ki ne vključuje hudega trpljenja živali, izrečejo pisni opomin, za ponovljeno kršitev pa upravno kazen. Naložilo jim je, naj prevozniku odvzamejo dovoljenje, če ta po naloženi upravni kazni še vedno krši zakonodajo Skupnosti o zaščiti živali med prevozom. Zahtevalo je tudi, naj naložijo takojšnjo upravno kazen, če se izkaže, da se je prevoz živali opravljal brez potrebnega dovoljenja ali z dovoljenjem, ki je poteklo. Pri preverjanju izvajanja teh zahtev ministrstva se je izkazalo, da so bili v pristanišču Patras za kršitve izrečeni samo ustni opomini, in nikoli pisni, ali pa je bila naložena drugačna kazen. [69] Pri nadzoru na mejah so bili izrečeni samo ustni opomini in včasih so ostale nekaznovane kršitve, ki so vključevale hudo trpljenje živali.

140. Ta tožbeni razlog po mojem mnenju ni utemeljen.

69 — Pri tem v točki 5.4.3. poročila o misiji št. 8042/2006 ni navedeno, za kakšne kazni gre.

141. Prvič, Komisija s tem tožbenim razlogom zatrjuje neučinkovito sankcioniranje *ponavljajočih se* kršitev in to skuša dokazati s sklicevanjem na različna poročila o misijah v Helenski republiki. V tem dokaznem gradivu pa se mešajo podatki o zgolj posamičnih kršitvah s podatki o ponavljajočih se. Komisija skuša torej zadnje dokazati tudi s sklicevanjem na primere o zgolj posamičnih kršitvah. Drugič, podatki, ki jih navaja Komisija v tožbi in ki so razvidni iz poročil o misijah, so nenatančni in splošni. Nikjer v poročilih o misijah ni natančno navedeno, kolikokrat so se kršitve ponovile, ali je šlo za ponavljajoče se kršitve istega kršitelja in kako hude so bile ponovljene kršitve. Poleg tega je iz dokaznega gradiva, ki ga je predložila Komisija, razvidno, da je bilo nekaj sankcij izrečenih, zlasti ustni in pisni opomini.

d) Rezultat analize

142. Zato je treba po mojem mnenju tožbeni razlog, ki se nanaša na nezadostne sankcije pri ponavljajočih se kršitvah predpisov o zaščiti živali, v okviru katerega Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 18(2) Direktive 91/628 in člena 26(6) Uredbe 1/2005, zavrniti kot neutemeljenega.

7. Rezultat analize tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali med prevozom

143. Glede na navedeno menim, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi se določila počivališča za živali po tem, ko se izkrcajo v pristaniščih ali bližini pristanišč, in da bi se zagotovilo izvajanje nadzorov prevoznih sredstev in živali med prevozom po cesti, ni izpolnila obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge in člena 8(1)(a) Direktive Sveta 91/628.

C – *Analiza tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali pri zakolu*

1. Uvod

144. V klavnicah v EU je vsako leto zaklanih približno 360 milijonov prašičev, goved, ovc in koz ter približno 4 milijarde perutnine. [70] Da bi se izognili nepotrebnemu trpljenju teh živali pri zakolu, je potrebno brezhibno delovanje in redno vzdrževanje naprav za omamljanje živali in zakol. Zdaj se omamljanje opravlja z različnimi metodami: z električnim tokom, udarcem po glavi, izpostavitvijo ogljikovemu dioksidu ali s strelno napravo s penetrantnim klinom. [71] Vendar pa je bilo v zvezi s tem v preteklih letih opravljenih veliko raziskav [72] in uvedena je bila nova tehnologija, zaradi česar so nekatere metode iz Direktive 93/119 že danes zastarele. Glede na to, da bo v prihodnosti to direktivo predvidoma nadomestila nova uredba [73], ki bo pri metodah omamljanja in zakola upoštevala nove znanstvene izsledke, je še toliko pomembnejše, da države članice spoštujejo raven zaščite živali pri zakolu iz Direktive 93/119.

2. Tožbeni razlog, ki se nanaša na omamljanje živali med zakolom

a) Trditve strank

145. *Komisija* Helenski republiki očita, da ni sprejela ustreznih ukrepov za zagotovitev

70 — Podatki so iz Obrazložitvenega memoranduma predloga Uredbe Sveta o zaščiti živali pri usmrtitvi, COM(2008) 553 konč., str. 3.

71 — Glej točko 1(A) priloge C Direktive 93/119.

72 — Tako na primer Wilkins, D. B. (ur.), Animal Welfare in Europe. European Legislation and Concerns, Kluwer Law International, London, Haag, Boston 1997, str. 7, ki poudarja, da je na podlagi raziskav o metodah za omamljanje znanega veliko več o na primer količini električnega toka, ki je potrebna, da žival izgubi zavest, o konstrukciji strelnih naprav s penetrantnim klinom in o uporabi ogljikovega dioksida za omamljanje prašičev.

73 — Predlog Uredbe Sveta o zaščiti živali pri usmrtitvi, COM (2008) 533 konč., str. 3.

spoštovanja pravil za omamljanje živali med zakolom in da s tem ni izpolnila obveznosti iz členov 3, 5(1)(d) in 6(1) Direktive 93/119.

146. Komisija navaja, da je med misijami št. 9002/2003 (točka 5.4.4. poročila o misiji), št. 7273/2004 (točka 5.6. poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točka 5.7. poročila o misiji) UPV ugotovil, da je v nekaterih klavnicah nadzor omamljanja prašičev in ovc nezadovoljiv in da je posledično mogoče, da živali niso bile učinkovito omamljene. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je obdobje med omamljenjem in izkrvavitvijo predolgo, tako da bi živali lahko znova pridobile zavest.

147. Poleg tega Komisija zatrjuje, da je UPV v okviru misije št. 8042/2006 spet ugotovil nepravilnosti v zvezi z omamljanjem živali. Inšpektorji UPV so ugotovili zlasti pomanjkljivo vzdrževanje opreme za omamljanje, slabo delovanje te opreme ter predolga obdobja med omamljanjem in izkrvavitvijo. Komisija navaja še, da je njena naloga ugotoviti, ali se potrebna oprema za omamljanje in zakol uporablja hitro in učinkovito, da bi se izognilo morebitnemu trpljenju živali.

148. *Grška vlada* navaja, da so trditve Komisije nenatančne in splošne in da v podporo ne navaja nobenega konkretnega primera kršitve zakonodaje Skupnosti. Grška vlada poudarja, da so ugotovljene nepravilnosti v vsakem primeru minimalne in se nanašajo le na posamezne primere, za katere pa so bile naložene ustrezne sankcije. Poleg tega meni, da je te nepravilnosti odpravila z organizacijo različnih izobraževalnih seminarjev za veterinarje.

b) Pravna presoja

149. V skladu s členom 3 Direktive 93/119 je treba živalim med premikanjem, začasno namestitvijo, omejitvijo, omamljanjem, zakolom ali usmrtitvijo prihraniti kakršno koli razburjenje, bolečine ali trpljenje, ki se jim je mogoče izogniti. Člen 5(1)(d) Direktive 93/119 določa, da je treba kopitarje, prežvekovalce, prašiče, kunce in perutnino, pripeljane v klavnice za zakol, izkrvaviti v skladu z določbami priloge D Direktive 93/119. Ta priloga vsebuje podrobnejša pravila v zvezi z izkrvavitvijo živali; točka 1 te priloge določa, da je treba pri živalih, ki so bile omamljene, začeti izkrvavitev čim prej po omamljenju, opraviti pa jo je treba tako, da je čim hitrejša, čim bolj obilna in čim bolj temeljita; vsekakor je treba izkrvavitev opraviti, preden se žival znova osvesti.

150. V skladu s členom 6(1) Direktive 93/119 morajo biti instrumenti, naprave za omejitev in preostala oprema ter naprave, ki se uporabljajo za omamljanje ali usmrtitev, načrtovani, zgrajeni, vzdrževani in uporabljeni tako, da se doseže hitro in učinkovito omamljanje ali usmrtitev v skladu z določbami te direktive; ta člen določa še, da pristojni organ preveri, ali instrumenti, naprave za omejitev in preostala oprema za omamljanje ali usmrtitev ustrezajo gornjim načelom, in redno preverja, ali so dobro vzdrževani in dopuščajo doseganje navedenih ciljev.

151. Komisija v okviru tega tožbenega razloga torej zatrjuje neizpolnitev treh obveznosti:

— živalim pred in med zakolom prihraniti trpljenje (člen 3 Direktive 93/119);

— živali hitro in učinkovito izkrvaviti (člen 5(1)(d) v povezavi s prilogo D Direktive 93/119);

— dobro vzdrževanje in učinkovita uporaba naprav za omamljanje in usmrtitev (člen 6(1) Direktive 93/119).

152. Komisija zatrjevanje kršitve dokazuje z ugotovitvami iz več poročil o misijah.

153. Iz točke 5.4.4. poročila o misiji št. 9002/2003 je razvidno, da sta bila v treh klavnicah, ki so jih obiskali inšpektorji UPV, oprema za omamljanje živali in vzdrževanje te opreme v glavnem v skladu s predpisi Skupnosti, razen v eni klavnici prašičev, kjer prašiči niso bili učinkovito omamljeni z napravo, ki povzroča elektrošoke. Problemi so se pojavljali tudi pri sami izvedbi omamljanja živali. V eni od klavnic so privez, omamljanje in izkrvavitev samo treh krav trajali eno uro; poleg tega je bil časovni interval med omamljenjem in zakolom dveh goved 120 sekund, kar omogoča, da žival spet pridobi zavest. Tudi pri zakolu ovac je bil interval med omamljenjem in zakolom tako

dolg (37 sekund), da bi lahko živali znova pridobile zavest. Iz izvedbe teh postopkov naj bi bilo mogoče ugotoviti, da se v njej pojavljajo nepravilnosti in da ni rutinska.

154. Tudi iz točke 5.6. poročila o misiji št. 7273/2004 so razvidne nepravilnosti pri zakolu živali v številnih klavnicah. V okrožju Ftiotida v eni klavnici v prostorih za začasno namestitev živali ni bilo opreme za napajanje živali, poleg tega tla niso bila vodoravna. V okrožju Larisa je bilo ugotovljeno, da je klavnica, glede katere je bilo pred misijo navedeno, da ne obratuje, pravzaprav obratovala, oprema v tej klavnici pa je bila neprimerna. [74] V drugi pregledani klavnici ni bilo toka za električno omamljanje živali. V okrožju Trikala je bilo v klavnici, ki so jo obiskali inšpektorji UPV, omamljanje prašičev neučinkovito, čas med omamljanjem in zakolom pa predolg. Tudi omamljanje goved ni bilo učinkovito in pri tem ni bila na voljo rezervna oprema za omamljanje.

155. Tudi iz točke 5.7. poročila o misiji št. 8042/2006 so razvidne številne nepravilnosti pri zakolu živali. Tako so inšpektorji UPV v klavnici, ki so jo pregledali v okrožju Kilkis, ugotovili številne nepravilnosti. [75] Podobno je bilo v okrožjih Seres [76], Tesprotija [77], Mesenija [78], Lakonija [79] in Elida [80].

156. V zvezi z neizpolnitvijo obveznosti živalim pred in med zakolom prihraniti trpljenje (člen 3 Direktive 93/119) menim, da je ta očitek Komisije utemeljen. Iz točk od 153 do 155 teh sklepnih predlogov je razvidno, da so se v večini klavnic, ki so jih pregledali

74 — Natančneje, v tej klavnici ni bilo privezov za omamljenje živali, ni bilo prikazovalnikov napetosti ali toka, ni bilo rezervne opreme za omamljanje in klešče za elektrošoke niso bile primerno očiščene.

75 — Med temi nepravilnostmi so bila neučinkovito omamljanje goved, nezadostno vzdrževanje in čiščenje privezov, nezadostno vzdrževanje opreme za omamljanje za vse živalske vrste, nepravilno delovanje strelne naprave s penetrantnim klinom in nedelovanje električne opreme za omamljanje ovc, pri čemer ni bilo na voljo ustreznih rezervnih naprav za omamljanje.

76 — V okrožju Seres je bil v eni od treh obiskanih klavnic prostor za bolne živali neprimeren in v njem je bila nepokrita odprtina v kanal; poleg tega naprave za napajanje niso delovale. V drugi klavnici je bila oprema za omamljanje majhnih prežvekovalcev neprimerna. V klavnici za perutnino so bile odkrite grobe in neprimerne naprave za vklenitev perutnine, voda v vodni kopeli za omamljanje perutnine pa je tekla čez robove kopeli. Pri omamljanju je bila jakost toka premajhna, zaradi česar perutnina ni bila učinkovito omamljena.

77 — V dveh klavnicah, ki sta bili obiskani v okrožju Tesprotija, so inšpektorji UPV odkrili neprimerno opremo za omamljanje, pomanjkanje rezervne opreme za omamljanje, slabo vzdrževanje počivališč za živali in pomanjkanje naprav za napajanje živali. V eni od klavnic je bil zakol evidentiran pozneje, kot je bil opravljen, saj za dan opravljanja zakola ni bilo izdano dovoljenje.

78 — V okrožju Mesenija so inšpektorji UPV odkrili predolga obdobja med omamljanjem in zakolom in neobstoj rezervnih naprav za omamljanje.

79 — V okrožju Lakonija so inšpektorji UPV v novejši klavnici ugotovili predolga obdobja med omamljanjem in zakolom prašičev, neustrezno vzdrževanje strelne naprave s penetrantnim klinom in nedelovanje merilnika za električno omamljanje živali.

80 — V okrožju Elida je bilo ugotovljeno, da je bil v klavnici čas od omamljanja do izkrvavitve predolg in da ekran na merilniku toka ni kazal pravilnih podatkov.

inšpektorji UPV, zgodile nepravilnosti v postopku omamljanja živali, kar je povzročalo trpljenje živali. Zatrdimo lahko tudi, da je bila praksa ustaljena, saj je šlo za številne kršitve, ki so bile ugotovljene od leta 2003 do leta 2006. Poleg tega so nepravilnosti, ki so jih ugotovili inšpektorji UPV, konkretne nepravilnosti; iz poročil je namreč jasno razvidno, v katerih okrožjih so se v klavnicah, ki so jih obiskali inšpektorji, pojavljale nepravilnosti. V poročilih je jasno navedeno, koliko klavnic je bilo obiskanih in v katerih okrožjih, in natančno opisano, katere nepravilnosti so se v teh klavnicah zgodile. Zato ne moremo sprejeti argumenta grške vlade, da so trditve Komisije nenatančne in splošne. Prav tako po mojem mnenju ni mogoče sprejeti argumenta grške vlade, da je te nepravilnosti odpravila z izobraževanjem veterinarjev. Še tako dobro izobraževanje veterinarjev namreč ne zagotavlja, da se bodo predpisi Skupnosti s področja zaščite živali pri zakolu spoštovali v praksi. Helenska republika zato po mojem mnenju ni izpolnila obveznosti živalim pred in med zakolom prihraniti trpljenje, ki izhaja iz člena 3 Direktive 93/119.

157. V zvezi z neizpolnitvijo obveznosti živali hitro in učinkovito izkrvaviti (člen 5(1)(d) v povezavi s prilogo D Direktive 93/119) Komisija po mojem mnenju ni predložila nobenega dokaza. Večina navedenih kršitev iz poročil o misijah se nanaša na nepravilnosti pri omamljanju živali, nepravilnosti v zvezi s predolgimi intervali med omamljanjem in zakolom ter na neustrezno vzdrževanje naprav za omamljanje in zakol. Nikjer v poročilih o misijah pa ni navedeno, da je bila ugotovljena nepravilna izkrvavitev živali. Zato je treba po mojem mnenju del tožbenega razloga, v okviru katerega Komisija zatrjuje neizpolnitev obveznosti Helenske republike iz člena 5(1)(d) v povezavi s prilogo D Direktive 93/119, zavrniti kot neutemeljenega.

158. Glede neizpolnitve obveznosti dobrega vzdrževanja in učinkovite uporabe naprav za omamljanje in usmrtitev (člen 6(1) Direktive 93/119) menim, da je ta očitek Komisije utemeljen. Iz poročil o misijah so razvidne številne nepravilnosti v zvezi z vzdrževanjem in uporabo teh naprav. Iz navedenih poročil o misijah je mogoče razbrati, da se je trpljenje živalim povzročalo prav zaradi slabega vzdrževanja, nepravilnega delovanja ali nepravilne uporabe naprav za omamljanje in usmrtitev. Tudi te kršitve so se dogajale dalj časa, od leta 2003 do leta 2006. Zato menim, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 6(1) Direktive 93/119.

c) Rezultat analize

159. Zato menim, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov za zagotovitev spoštovanja pravil glede omamljanja živali med zakolom, ni izpolnila obveznosti iz členov 3 in 6(1) Direktive 93/119.

3. Tožbeni razlog, ki se nanaša na zagotovitev potrebnih inšpekcij in nadzorov v klavnicah

a) Trditve strank

160. V zvezi s tožbenim razlogom, ki se nanaša na zagotovitev potrebnih inšpekcij in nadzorov v klavnicah, *Komisija* zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive 93/119.

161. Komisija navaja, da so bile v okviru misij št. 7273/2004 (točka 5.6. poročila o misiji) in št. 8042/2006 (točka 5.7. poročila o misiji) v klavnicah ugotovljene pomembne nepravilnosti in da Helenska republika ni sprejela potrebnih ukrepov, da bi se v klavnicah primerno zagotovila inšpekcija in nadzor. Grški vladi očita predvsem, da ni povsem izvedla akcijskega načrta za zagotovitev inšpekcij v klavnicah, ki ga je naznanila. V tem načrtu je bila predvidena nova inšpekcija vseh klavnic v vseh grških okrožjih do konca leta 2001. Komisija poleg tega grškim organom očita, da niso dovolj sodelovali z inšpektorji UPV. Sklicuje se na primer, ko klavnica, ki bi jo morali obiskati inšpektorji, ni bila dostopna, ker je pristojna veterinarska služba zadevnega okrožja ustavila njeno delovanje dva tedna pred misijo UPV. Poudarja tudi, da nekatere klavnice, v katerih bi moral biti opravljen nadzor, niso bile dostopne zaradi stavk, ki so bile napovedane le dan pred misijo.

162. *Grška vlada* navaja, da le s težavo natančno prepozna neizpolnitev obveznosti, ki se ji očita. V vsakem primeru meni, da se ji ne more očitati neizpolnitev obveznosti iz člena 8 Direktive 93/119, saj so pristojni veterinarji izvajali primeren nadzor, ker so bili organizirani izobraževalni seminarji in ker so bile vse klavnice znova pregledane.

163. *Komisija* se s temi argumenti grške vlade ne strinja in navaja, da je organizacija seminarjev sicer pozitiven ukrep, vendar zagotovo ne more biti edina rešitev za sporno ustaljeno prakso.

b) Pravna presoja

164. V okviru tega tožbenega razloga Komisija zatrjuje, da Helenska republika ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive 93/119, ki določa, da je za preglede in nadzore v klavnicah odgovoren pristojni organ, ki ima za ugotavljanje skladnosti s to direktivo ob vsakem času prost dostop do vseh delov klavnic, vendar pa se takšni pregledi in nadzori lahko opravljajo sočasno z nadzori v druge namene.

165. Komisija kršitev obveznosti Helenske republike glede inšpekcij in nadzora v klavnicah dokazuje s sklicevanjem na točko 5.6. poročila o misiji št. 7273/2004, iz katere je razvidno, da je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano 11. julija 2001 od pristojnih organov v posameznih okrožjih zahtevalo, naj v vseh klavnicah izvedejo inšpekcijo, ali te klavnice spoštujejo določbe Direktive 93/119. Prvotni rok za izpolnitev te obveznosti je bil konec leta 2001. Do tega roka ta obveznost inšpekcije ni bila izpolnjena, zato je ministrstvo avgusta leta 2003 pristojnim organom v posameznih okrožjih poslalo dopolnjen kontrolni seznam in vzorec povzetkov poročil za inšpekcije in kot nov rok za izvedbo inšpekcije določilo konec februarja 2004. Septembra leta 2004 je ministrstvo od pristojnih organov v posameznih okrožjih zahtevalo, naj ga o rezultatih izvedenih inšpekcij obvestijo do 27. septembra 2004, vendar pa ob koncu misije št. 7273/2004, ki je trajala od 4. do 8. oktobra 2004, pristojni organi v polovici okrožij rezultatov inšpekcij še vedno niso predložili.

166. Dalje je iz točke 5.7. poročila o misiji št. 8042/2006 razvidno, da so bili roki za predložitev rezultatov inšpekcij vedno znova prestavljeni in da je bil rok nazadnje določen za 30. julij 2005. Med misijo št. 7273/2004, ki je trajala od 21. februarja do 1. marca 2006, je grško ministrstvo za razvoj podeželja in prehrano sporočilo, da so inšpekcijo v klavnicah izvedli pristojni organi v 38 od 54 okrožij. Iz tega poročila o misiji je torej razvidno, da je bila inšpekcija izvedena v 70,37 odstotka okrožij, v 29,63 odstotka okrožij pa ne.

167. Po mojem mnenju je na podlagi teh podatkov mogoče ugotoviti, da je tožbeni razlog, s katerim Komisija Helenski republiki očita neizvedbo inšpekcije v klavnicah in s tem neizpolnitev obveznosti iz člena 8 Direktive 93/119, utemeljen.

168. Po eni strani je iz navedenih podatkov razvidno, da Helenska republika ni zagotovila učinkovite inšpekcije v klavnicah, saj so se roki za izvedbo inšpekcij vedno znova prestavljali

in pristojni organi teh inšpekcij niso opravili v zastavljenih časovnih okvirih. Po drugi strani so še po številnih podaljšanjih roka oziroma, natančneje, *po več kot štirih letih* od prvotno postavljenega roka konec leta 2001 inšpekcije opravili pristojni organi komaj 70,37 odstotka okrožij. Ta dejstva dokazujejo, da so grški organi razvili ustaljeno prakso neizvajanja inšpekcij v klavnicah.

c) Rezultat analize

169. Kar zadeva nesodelovanje grških organov z inšpektorji UPV, pa je treba poudariti, da iz člena 8 Direktive 93/119 ne izhaja obveznost sodelovanja pristojnih organov z inšpektorji UPV. [81] Poleg tega je Komisija na obravnavi navedla, da nesodelovanja grških organov ne uveljavlja kot poseben tožbeni razlog. [82]

170. Zato je po mojem mnenju treba ugotoviti, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov za zagotovitev inšpekcij in nadzorov v klavnicah, ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive Sveta 93/119.

81 — Taka obveznost sodelovanja bi lahko izhajala kvečjemu iz člena 14(3) te direktive, ki določa, da država članica, na katere ozemlju se opravlja pregled, daje izvedencem pri opravljanju njihovih nalog vso potrebno pomoč. Vendar pa Komisija ne zatrjuje neizpolnitve obveznosti iz člena 14(3) Direktive 93/119, zato tega člena v okviru analize tožbenih razlogov ne moremo upoštevati.

82 — Navedem naj tudi, da se v obrazloženem mnenju Komisija v zvezi z nesodelovanjem grških organov sicer sklicuje na kršitev člena 10 ES, vendar v tožbi ne zatrjuje več kršitve tega člena. Na podlagi tega lahko sklepamo, da je Komisija zožila pravno podlago tožbe v primerjavi s pravno podlago obrazloženega mnenja. Zato v okviru analize tožbenih razlogov tudi člena 10 ES ne moremo upoštevati.

171. Na podlagi navedene argumentacije menim, da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov za zagotovitev inšpekcij in nadzorov v klavnicah, ni izpolnila obveznosti iz člena 8 Direktive 93/119.

4. Rezultat analize tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali pri zakolu

172. Na podlagi analize tožbenih razlogov v zvezi z zaščito živali pri zakolu menim, da Helenska republika s tem, da ni sprejela

potrebnih ukrepov za zagotovitev spoštovanja pravil glede omamljanja živali med zakolom in za zagotovitev inšpekcij in nadzorov v klavnicah, ni izpolnila obveznosti iz členov 3, 6(1) in 8 Direktive Sveta 93/119.

D – *Stroški*

173. V skladu s členom 69(2) Poslovnika Sodišča se neuspeli stranki naloži plačilo stroškov, če so bili ti priglašeni. Vendar pa lahko v skladu s členom 69(3), prvi pododstavek, Poslovnika Sodišče odloči, da se stroški delijo ali da vsaka stranka nosi svoje stroške, če vsaka stranka uspe samo deloma ali če so okoliščine izjemne.

174. V obravnavani zadevi je Komisija s tožbo uspela le deloma, zato Sodišču predlagam, naj odloči, da Komisija in Helenska republika nosita vsaka svoje stroške.

VI – Predlog

175. Glede na vse navedene ugotovitve Sodišču predlagam, naj ugotovi:

1. da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov:

   — da bi se določila počivališča za živali po tem, ko se izkrcajo v pristaniščih ali bližini pristanišč, in

— da bi se zagotovilo izvajanje nadzorov prevoznih sredstev in živali med prevozom po cesti,

ni izpolnila obveznosti iz točke 48(7)(b) poglavja VII priloge in člena 8(1)(a) Direktive Sveta 91/628/EGS z dne 19. novembra 1991 o zaščiti živali med prevozom in o spremembi Direktiv 90/425/EGS in 91/496/EGS;

2. da Helenska republika s tem, da ni sprejela potrebnih ukrepov:

— za zagotovitev spoštovanja pravil glede omamljanja živali med zakolom in

— za zagotovitev inšpekcij in nadzorov v klavnicah,

ni izpolnila obveznosti iz členov 3, 6(1) in 8 Direktive Sveta 93/119/ES z dne 22. decembra 1993 o zaščiti živali pri zakolu ali usmrtitvi.

3. V preostalem se tožba zavrne.

4. Komisija Evropskih skupnosti in Helenska republika nosita svoje stroške.